

ڪر ڪو واڪو وس

فهم عباسي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڪر ڪو واڪو وس ويهه م منڌ پنيورم
 چڙهي ڏاڍين ڏونگرين ، پير پرين جو پس
 ڏورن منجهان ڏس پونديءَ هوت پنهنءَ جو
 (شاهه)

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

پن ابتڙن جو ميلاپ حسن درس

مشرق جا ماڻهو عمر خيام کي هڪ وڏي شاعر جي حيثيت ۾ سڃاڻن. سندس رباعين جي سر مستيءَ ۽ سرور هر دور ۾ ماڻهن کي پئي موهيو آهي. جڏهن فخر جبرالڊ خيام جي رباعين جو انگريزيءَ ۾ ترجمو ڪيو ته خيام جي شاعريءَ سموري مغرب جا وڻ وڄائي ڇڏيا. ليڪن عمر خيام الجبرا جي موجد ۽ استاد جي حيثيت ۾ مغرب واسين وچ ۾ اڳ ئي موجود هو. سندس شاعري واريءَ هن نئين تعارف مغربي ماڻهن کي حيرت ۾ وڪوڙي ڇڏيو. انگن ۽ اکرن جي پن ڪنارن جي وچ ۾ وهندڙ عمر خيام جهڙو درياءُ، پن ابتڙن جو ميلاپ، هڪ ئي مٿ ۾ ٻه گدرا کڻي هلڻ وارو ماڻهو يقينن جينيس هوندو آهي. پن ابتڙن جو ميلاپ ئي هن سڄي ڪائنات ۽ وايو منڊل کي سمايو ۽ سنڀاليو بيٺو آهي. اهڙو ئي قصو منهنجي هن دلبر دوست فهيم عباسيءَ جو آهي. تعليم جي شعبي سان سلهاڙيل، مدرن مزاج رکندڙ، هر وقت حرڪت پذير، انٽرنيشنل ادارن سان ڪم ڪندڙ هي همراھ پنهنجي ڪنهن به لقاء ۽ لچڻ ۾ روايتي شاعر جو ڏيک نه ڏيندو آهي. پنهنجو اعليٰ پروفيشنل تعليمي رڪارڊ رکندڙ هي دوست رات ڏينهن مصروف عمل رهندو آهي. فضائي اڏامون، روڊ جا سفر، اداري جو گڏجاڻيون، سيمينار، آفيس، گهر ٻار هڪ شهر کان ٻئي شهر ۽ هڪ صوبي ڪا ٻئي صوبي ۾ بلڪ ائين چوان ته ڊوٽنڊو ڊڪنڊو. سوچيان ٿو ڪڏهن، ڪٿي ۽ ڪيئن هيءُ شاعري سرچندو آهي. سوچ ۽ ذهن جي هيٺري مصروفيت ۾ آخر شاعريءَ جي وانڌڪائي هن کي ڪيڏي مهل ملي ٿي. بظاهر هاشاش بھاش، سوت بوت ۾ ملبوس، پنهنجي ڪرت ۽ ڪارج ۾ قابو الائي ڪيڏي مهل اهي پسڻ پسندو هوندو، پنهنجي اندر ۾ جهرندو ۽ جهڙندو هوندو ۽ پنهنجي روح ۾ پيل ريشم جي اٺ ڪندو هوندو.

سند جا ڪهنه مشق شاعر علم عروض جا ماهر ۽ فوت پٽيءَ ذريعي ستن جي ماپ طور ڪندڙ حضرتن وٽ ته الائي ڪهڙي شي اگاهي ٿي پر مون کي ته فهيم جي سرجيل ستن پڙهڻ سان ڏاڍي حيرت ٿي. آند مانڌ، ان ٿڻ، جستجو، هن ٿڻ، هلڻ، هڪلڻ، بنا ساهي مسلسل پنڌ ڪرڻ، ڪڏهن هوريان ته ڪڏهن تڪو تين وائون ووڙ بندي، منزل ۽ ماڳ تي پهچڻ، وڏي عرصي کان پوءِ هن دور ۾ فهيم واري ٿي ۾ هن شاعريءَ جي ماهيت، اسلوب ۽ انداز ڪيئن پراڻن زمانن جو يادگيريون تازيون ڪري ڇڏيون. مون کي پنهنجي شاعراڻي ورثي جا مهندار شاهه لطيف، سچل، روجل، حمل، بيدل بيڪس ۽ مصري شاهه ياد اچڻ لڳا.

اهي ور وراڪا، اهي ستن جا سٽاء، اهو پنهنجو نج پڇ انداز، پنهنجي اصل نسل ٻولي، لاکيڻو لهجو ۽ اندر جي اپٽار.

پنهنجي ان پراڻي ڪلاسيڪل ڊڪشن ۾ پراڻن لفظن ۽ ترڪيبن سان سلهاڙجي نئين دور کي مخاطب ٿيڻ جي فهيم واري هيءُ جستجو مون کي ذاتي طرح ڏاڍي سٺي لڳي.

ڪر ڪو واکو وس.....فھيم عباسي

هڪ سڄڻ ۽ ٻي سڪ ۽ ٽيون صاحب جو سرور
 ويهندي ويهڻ نه ڏيئي ۽ نند نينن دور
 روزاڙل کان روڳ ۾ ۽ دل جو هي دستور
 ڏکڻ ڪيو ڏور ۽ محبوب ڀانئي من ۾

فهميم جو مٿيون انداز ۽ استائل سندس شاعريءَ کي سنڌي شاعريءَ جي ان سونهري دور سان ڳنڍي بيهاري ٿو جنهن دور ۾ سنڌ جا جاگرافياڻي توڙي ثقافتي خدو خال جڙيا - هن سڄي ڪتاب ۾ اهم ڳالهه ته شاعر جو سياسي ۽ سماجي ۽ تاريخي شعور تمام چٽو آهي - فهميم انهن سڀني ڪردارن توڙي گروهن کي وڏي واڪ لڪاريو آهي - سنڌ جي ويجهڙ ماضيءَ ۾ مزاحمتي شاعري وڏو عروج ماڻيو - پنهنجي ڏنگن ۽ ننگن ۽ ورثي ۽ مالڪيءَ تي لڳل راتاهن کي سنڌي شاعريءَ ۾ گهڻو لڪاريو ويو آهي پر ان سموري شاعري جي وڏي وٽ سياسي ۽ سماجي شعور آهي - فهميم دل ۽ دماغ کي گڏ ڪري هلڻ وارو شاعر آهي - هن جتي اڌمي کي شاعريءَ ۾ جاءِ ڏني آهي اتي عقل جي نڪتي کي نروار ڪندو ويو آهي -

عدل اندو اک ۽ ساڙي ڳاري سچ

انصاف لاءِ جوڙيل ڪٿڙا ۽ عدل ڪندڙ اکيون جيڪڏهن انڌيون ٿي وڃن ته اتي سچ سڙي پري ختم ٿي ويندو - اسان جي ملڪ ۾ عدالتن ۽ انصاف جي ڪٿڙن ۾ جيڪي ڪلور ٿيا آهن ۽ فهميم ان سموري نظام کي پنهنجي دائري ۾ آڻي ٿو -

سنڌ جي جاگيرداري ۽ وڏيرا سياستدان ۽ اقتدار جا ايوان ۽ طاقتور ڌرين جو هيٺن تي هلائون ۽ پنهنجن جو غداريون ۽ ويڪائو ذهن ۽ انهن سڀني لقائن ۽ ڪردارن کي پنهنجي قلم جي نوڪ تي تنگي رکيو آهي -

اسان رهيو آسرو ۽ تاريندو ڪو تار
 ڪڍي ويدن وچ مان ۽ پڪ لڳائيندو پار
 ڌارين ڌڪي در تان ۽ ڏاڻڻ وجهندو ڌار
 مور نه مڃندو هار ۽ ڏيئي منهن موت ۾

اها اميد ۽ اهو آسرو ته ڪا رهبري ڪا رهنمائي هن سڄي پونچال مان ڪڍي ٻاهر ڪندي ۽ سڄي سماج سان جيڪي هيڏي ويدن ۽ ويل ٿيل آهي ان جي ڪا مشڪل ڪشائي ٿيندي ۽ اڄو جهه ماڻهو پڪ سان پار پوندا - پر هتي ئي آس پاس ۾ رهبريءَ جي نالي ۾ رهنديون ٿيون ۽ قافلن جي سرون ٿي وڃ رستي تي معصوم مسافر لٽيا ۽ ڪئين ويساهه ويساهه گهاٽين جي ور چڙهي ويا - فهميم جي شاعريءَ ۾ اهڙا تمام گهڻا اظهار ملندا جنهن ۾ هن جي اندر ۾ تلخي اڀرڪا ڏيئي ٻاهر نڪرندي نظر ايندي پر سندس اها خوبي آهي ته هو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهميم عباسي

شاعريءَ ۾ فهم ۽ فن کان ڪٿي به پاسو ڪندو نظر نٿو اچي - سندس ستون ۽ اسلوب ان سڄي ماجرا کي ڏاڍي آرٽسٽڪ انداز ۾ ايتاريندي نظر اچي ٿو -
 زماني جي انهن تلخ حقيقتن جي اظهار سان گڏ فهم جي دل جو اهو حسناڪ ماڻهو، اهو عاشق مزاج انسان پڻ پنهنجي پتي ۽ حصو هن شاعري ۾ ڳنڍيو بيٺو آهي -

اڪن گل ڦلار، پرين نه آيو پار
 ٻاٻيهو پاڪي جيئن، ساهن تنهنجي سار
 وسوسن ويچار، وهمن دل وڪوڙيو

اها ڳالهه به شايد فهم پنهنجي ورثي مان سڪي آهي ته درد جي اظهار ۾ حسناڪيءَ جو دامن هٿ مان نه ڇڏجي - اهو انتظار ۽ اوسيٿو جتي درد خوشبوءَ جيان لهرائيندو محسوس ٿئي ۽ محبوب جو واٽون ڦٽن سان چانيل ۽ جهنگهليل هجن -

هڪ ڳالهه جيڪا انوکي آهي ته فهم استروڪ يا پنچ هنندڙ شاعر آهي. شايد اهي ٻئي اکر اوهان کي غير ادبي يا ناقابل قبول لڳن پر مون وٽ ڪي ٻيا موزون لفظ ناهن اوهين پلي انهن لفظن کي راند جو ڊڪشن چئو پر اٽون انهن لفظن کي شاعريءَ جي وضاحت لاءِ ڪم آڻيا ٿو -

”ڏهن ڏلدل جيئن، ياريون يادن يار“، يا وري ”ڦٽڪندي ڦاسي پوان“، ڪٿي وري ”مانڌاڻ منهنجي من ۾“ يا وري ”من ڪاڻي ماجرا محبت مڇايو شور“ اهي ڪئين استروڪ آهن جيڪي فهم جي شاعريءَ ۾ اوهان کي تمام گهڻا نظر ايندا، اهڙي ست يا ترڪيب يا بيت جو هڪڙو اهڙو پد جيڪو اوهان کي چرڪائي وجهي، سوچڻ تي مجبور ڪري يا جنهن جي پڙهڻ سان ذهن جي اسڪرين تي پاڻ مرادو هڪ فلم هلڻ شروع ٿي وڃي - اهڙا جملا جيڪي توهان جي اندر جي تارن کي چيڙي وجهن ۽ اوهان جو وجود وڃڻ لڳي -
 سچ پچو ته فهم منهنجو دوست آهي ان ڪري اٽون سندس واکاڻ ڪو نه ٿو ڪريان پر هن سنگتيءَ ۾ جيڪو جوهر موجود آهي ان جي ساراهه نه ڪرڻ بخيلي ٿيندي -

جهڙي ريت فهم پنهنجي هن ڪتاب ۾ پڙهندڙن کي چرڪائيندو شايد سندس ايندڙ ڪتاب اوهان کي وڌيڪ حيرت ۾ وجهندو ته ڇو ته هن همراهه کي پڙهڻون تبديل ڪري لکڻ جو شوق ۽ جنون آهي - توڙي جو اهو شوق مهانگو ۽ ڏاڍو جوکي وارو آهي پر جيڪڏهن ڪو لڪاري اهڙن ابتڙن تي حاوي ٿي وڃي ۽ جذبا سندس جڪڙ ۾ اچي وڃن ته پوءِ يقينن ڪئين شهپارا هن جي قلم مان ڦٽي نڪرندا -
 ادا فهم توهان کي لک وڌايون.. اميد ته ايندڙ ڏينهن ۾ به اوهان جو اهو اتساهه ۽ امنگ برقرار رهندي ۽ اوهين سهڻيون ستون سرچيندا رهندا

حسن درس

4 آڪٽوبر 200

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

آبشارن جهڙي رواني واري شاعري

اسلام آباد جي مارگلا پهاڙين جي وچم ٺهيل هڪ ڳوٺاڻي ۽ انتهائي خوبصورت هوٽل تي ويني مان جڏهن پهريون دفعو فهيم عباسيءَ جهڙي سهڻي ۽ سڀيتي ۽ کلمڪ نوجوان جي شاعري ٻڌي رهيو هوس ۽ اتي مون سان گڏ منهنجو دوست ڄام جمالي به گڏ هو ته مونکي ائين محسوس ٿي رهيو هو ڇڻ مٿي آسمان تي ڪڪر ڪارونپار ٿي آيا آهن ۽ مينهن اوڙڪون ڪري وسي رهيو آهي - جنهن سان مارگلا پهاڙين ۾ الائي ڪيترا آبشار وهي چڙيا آهن - ايڏي رواني، جو اچرج ۾ عقل ڌنگ رهجي ٿي ويو -

۽ پوءِ جڏهن گهڻي دير تائين هن پنهنجي شاعري ٻڌائي بس ڪئي ته مون کي لڳو ته انهن چند گهڙين ۾ الائي ته ڪيترن اڻ ڏٺل شهرن ۽ واهن ۽ جهرن جهنگن ۽ ويرانن جو سير ڪري موٽيو هجان - ۽ جتان جتان به گذر پئي ٿيو ۽ اتان جو ماحول ۽ ٻولي ۽ خيال آرائي نوان نوان نقش ڇڏيندي پئي وئي منهنجي ذهن اندر - واپسيءَ ۾ ويٺي فهيم عباسيءَ هاڻي ” نظم “ ۽ ” آزاد نظم “ جي شاعريءَ جي بجاءِ چيو ته ” سائين ۽ ڪجهه چوءِ ستا به ٻڌايانو؟ “

” ها ها بلڪل ٻڌايو - ” مون چيو -

هڪ چوءِ ستو پڙهي پورو ڪيائين ته مون کيس چيو ۽ ” اهو ته بيت آ - تمام خوبصورت - “

” بيت آ؟ اڃا؟ مون ته چوءِ ستو پئي سمجهيو - ” فهيم ورائيو -

ڇڻ ستن جي انهن بيتن ۾ به مون فهيم عباسيءَ جي اها بيت واري شاعري نه رڳو جيءَ کي جهنگهونڙيندي ۽ بي اختيار زبان مان ” واه واه “ ڪرائيندي رهي ۽ پراهو به چورائيندي رهي ته جيڪر هو پنهنجي شاعريءَ جو ايندڙ ڪتاب سڄي جو سڄو بيت جي صنف وارو ئي آهي ۽ جنهن سان شاعري جي جهان ۾ هن جو بلڪل ئي نئون ۽ وڌيڪ مانائتو تعارف ٿيندو -

منهنجي اها ڳالهه ٻڌي فهيم عباسيءَ پنهنجو سمورو ڌيان بيت جي سرجن تي ڏنو - تقريبن روزانو ڏهه ڏهه ۽ ويهه ويهه بيت لکي موبائيل فون ذريعي هو مونکي ٻڌائيندو رهيو ۽ بلڪل پنهنجي هن بيت وانگر هن تڪو تڪو ڊوڙندي سڄو سارو ڪتاب لکي پورو ڪرڻ کان اڳ ڪٿي به ساهي نه پتي -

جڏو سڏو جيءُ ۽ ته به ريڙهيون پائي رڙه
گهلي پاڻ پڙ ۾ ۽ تيزتڪو ٿي وڙه
پڙڪو ڏيئي باهه جان ۽ گهايل ٿي پي گهڙه
ڪتين ٿيڙن ٿڙ ۽ چمڪي چمڪي چوٽ تي

22 مارچ 1968 ع ۾ دادو ضلعي جي ويهن پنجويهن گهرن تي مشتمل ڳوٺ ” کوهه وارا ڪلهوڙا “ ۾ جنم وٺندڙ فهيم عباسيءَ جي ڪنن تي شاعريءَ جو پهريون آوازهارين نارين ۽ اڻ پڙهيلن جي زبان مان لطيف جي

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

بيٽن جي صورت ۾ پهتو هو - جنهن کان پوءِ ڪڪڙ هاءِ اسڪول ۾ ڇهين کان ڏهين درجي تائين جنهن شخص کيس پڙهائي، پڙهين جي قطار ۾ شامل ڪيو، اهو سنڌ جو مانائتو ۽ سنڌي غزل جي شهنشاهه شاعر وفا ناٿن شاهيءَ جو استاد محسن ڪڪڙائي هو ۽ دادو ڊگري ڪاليج ۾ بي ايس سي ۾ استاد بخاري به فھيم عباسيءَ جو استاد رھيو۔

ائين دادو ضلعي جي استاد بخاري ۽ ٻين وڏن ناليوارن شاعرن جي ست جي ساٿاري هجڻ جي باوجود فھيم عباسيءَ ڪنهن کان به شاعريءَ جي علم جي سکيا نه ورتي ۽ جيئن فطرت ۽ قدرت ڪنهن ٻوٽي کي وڌائي وڻ جو روپ بخشيوندي آهي، هو به ان وانگر ئي پاڻ مرادو اڀري بيٺو ۽ پنهنجي ساوڪ ۽ سرهاڻ کي لفظن جي صورت ۾ چوءِ ڏسائڻ ۾ پڪيڙي ڇڏيائين۔

سندس شاعريءَ جو پهريون ڪتاب “ مون سين هلي سا ” 2008 ع ۾ ڇپيو جنهن ۾ وائي، ڪافي، نظم ۽ غزل کانسواءِ سوء سوا چوستا (جيڪي اصل ۾ بيت آهن) شايع ٿيا۔ جن سنڌ ۾ کيس شاعر واري حيثيت ۾ ڀرپور مڃتا ڏياري۔

فھيم عباسي بنيادي طور تي مزاحمتي شاعر آهي۔ هو جتي به ۽ جنهن به جاءِ تي ڪنهن سان به ظلم ۽ زيادتي ٿيندي ڏسي ٿو ته سندس اندر واري شاعر جو تيسٽائين سکون سان ساهه کڻڻ مشڪي ٿي وڃي ٿو، جيستائين شاعريءَ جي ڪنهن نه ڪنهن صنف ۾ هو پنهنجو رد ٿمڻ ظاهر ٿو ڪري۔

ڏاڻن گھمن ڏيھ ۾، عدل وڪامي عام
پاٿاريدار پڻو ٿيو، جتيون ڪنن جام
پوليس پنهنجي پر ۾، رڳو هنبو شيون هام
ساوا صبح و شام، لٽن مال مسڪين جو

ظلم ۽ جبر انسان کانسواءِ پڪي پڪڻ ۽ ڌرتيءَ جي سيني تي چرندڙ پرندڙ حيواني مخلوق تي ٿئي ٿو ته اهو به هن کي ڇيڙائي ٿو وجهي ۽ ائين پاڻيءَ اندر پلجندڙ پلي جي پيڙا به هن کي پيڙي تي ڇڏي ۽ اهڙي لمحي ۾ هو ان کي به پنهنجي شاعريءَ جو موضوع بڻائي ڇڏي ٿو ڏئي ته؛

سندوءَ پيٽ سڪل، پلي پڪاريو
ڪونهي ڪڙڪو ڪن جو، نڪري نهاريو
نسل مون ٿو ناس ٿئي، ويهي ويچارو
جاڳي جيارو، ته جوان ٿيا جوءَ ۾

لفظن جي بي تحاشا ذخيرن جي مالڪ هن شاعراڻي وکر ۾ عشق جي اسرارن ۽ محبوب جي ماڻن جو ذڪر به ملي ٿو ته عشق کي اکين جي راند سمجهڻ وارن اينٽرن کي جيءَ ۽ بدن جي جلڻ جو ڏسڻ پتو به نظر اچي ٿو ۽ اها سمجهائي به ته؛

ڪر ڪو واکو وس.....فھيم عباسي

عشق نه اکين راند ۾ جلي جيءَ بدن
 راتو ڏينهان روح ۾ ۽ ڦٽڪي رت رڳن
 ڪاڙهو ساڙو سوچ ۾ ۽ دل ۾ دود دکن
 محبت ماڻي تن ۾ جن جوکي وڌو جيءَ کي

عشق جي انهن اٿانگن پنڌن ۽ پيچرن ۾ مهڻن جي ماريل هڪ بيوس ناريءَ کي جڏهن محبوب جون سارون
 ستائن ٿيون ته هوءَ پنهنجي لبڙن ۾ للڪارون لڪائي لڄ مرڻ جي منزل تي پهچي ٿي وڃي ۽ شاعران جو اظهار
 هيئن ٿو ڪري،

مهڻن ماري آهيان ۽ ستائن سارون
 اندر ۾ اٿلي پوان ۽ پيار پڪارون
 لڪي لوڪ لڪيان ۽ گذريون چمارون
 لبڙن للڪارون ۽ لڪائي لڄ مران

ايترو ئي نه ۽ هن جو شاعر اڻو من پيار لاءِ پڪاريندڙ ڪنهن يتيم ۽ گلڙن جهڙي ڀار جي صدا ٿو ٻڌي ته ان جي
 درد کي به شدت سان محسوس ڪري هي بيت لکڻ تي مجبور ٿو ٿئي ته،

پڪاري ٿو پيار لاءِ ۽ گلڙن جهڙو ڀار
 اداسي اکين ۾ ۽ يتيميءَ جو بار
 منجهيل ائين من ۾ ۽ چڻ ڪنهن ڦاٿل چار
 موجون مستيون گار راند نه ڪو رانديڪڙو

فهييم عباسيءَ جي شاعريءَ جا اهڙا ڪيئي رنگ آهن - جن جا روپ ڏاڍا نرالا آهن - هو اکرن سان ڏاڍي
 گهگهه ۽ گهري اوندهه ۾ اجالا ڪرڻ جي همت به ڪري ٿو ته ڏيهه جي ڏڪارين سان مهاڏو اٽڪائي
 پنهنجي باضمير هجڻ جو ثبوت به ڏئي ٿو - هن جي اها ادا بيحد ئي موهي ٿي ۽ گڏو گڏ بامقصد شاعراڻي سفر
 لاءِ هميشه دعاگو به رهي ٿي -

محمد علي پٺاڻ
 لاڙڪاڻو -

14 - 08 - 09

ڪر ڪو واکو وس.....فهييم عباسي

فهم ھڪ حساس ذهن ۽ قلب جو مالڪ آھي

غلام حسين رنگريز

فهم عباسي، سنڌي شاعريءَ ۾ پنهنجي پهرين شعري مجموعي سان اڃانڪ داخل ٿي پڙهندڙن کي حيران ڪري ڇڏيو ته شاعراڻي ذات رکندڙ هن شعر پاڻ کي ادبي رسالن ۾ ڇپجڻ کان ايترو عرصو دور ڇو رکيو؟ شايد پذيرائي ۽ ڏيک وٺڻ واري رهڻ واري مزاج کيس پاڻ تائين محدود رکڻ تي مجبور ڪيو هوندو يا هو اڃان به پنهنجي اندر ۾ سمايل ”شاعر“ کي تلاش ڪري رهيو هوندو. فهم بلا شبه هڪ ممتاز شاعر جي حيثيت سان سنڌي ادب ۾ متعارف ۽ مڃتا ماڻيندڙ شاعر نه ئي صحيح پر گهڻن ئي ڇپجندڙ شاعرن کان سٺي شاعري ڪندو رهيو آهي. سندس هيءَ ڪتاب سنڌي شاعريءَ جي ڪلاسڪ صنف ”بيت“ تي مشتمل آهي. بيت کي سنڌي شاعريءَ ۾ اظهار جي سگهاري صنف طور سڃاتو وڃي ٿو. اهو ئي سبب آهي جو قاضي قادن، شاهه عبدالڪريم بلڙيءَ وارو، لطيف سائين، ساهه عنايت رضوي، سچل سرمست، شاهه شريف يادائي، خليفو نبي بخش، زمان شاهه لنواري وارو ۽ ٻين ڪلاسيڪل شاعرن پنهنجي اندر جي اور بيت ذريعي ئي ڪئي آهي. جديد دور ۾ مخدوم محمد زمان طالب الموليٰ، شيخ اياز، ۽ ٻين انيڪ شاعرن هن صنف ۾ نت نرالو اسلوب سان بيان ڪري هن ڪلاسيڪل صنف کي ٻيهر اجاگر ڪري سنڌي بيت کي نئين حياتي عطا ڪري ڇڏي آهي. اسان جي نامياري شاعر اسي زميني پنهنجي مقالي ”ڪوتا جي آڳر“ ۾ جيڪو ڪينجهر پبليڪيشن جي فيبروري 1993 واري پرچي ۾ به ڇپيو جنهن ۾ هن بيت، سورنو، دوهو، وائي، ۽ ڪافي تي ٽيڪنڪي حوالي سان پر مغز گفتگو ڪئي آهي. انهيءَ ڪري انهن صنفن تي طبع آزمائي ڪندڙ شاعرن لاءِ انهيءَ مقالي جو اڀياس لاپائتو آهي.

محترم فهم عباسي جو هيءُ ڪتاب بيتن تي مشتمل آهي. بيتن ۾ به ستن بيتن کان وٺي چار ستن ۽ چئن ستن کان وڌيڪ ستن وارا بيت به موجود آهن جيڪي ڪن بيتن کان سواءِ فني لحاظ کان Mature بيت آهن.

هنن بيتن جي ٻولي عام فهم ۽ وڻندڙ آهي. موضوعن جي رنگيني يا ڪثرت شاعر جي وجدان، ادارڪ ۽ سماجي وابستگي جي اڀتار ڪندي نظر اچي ٿي. سماجي ان برابري، انساني حقن جي لتاڙ، انسانيت جي تڏليل، غربت ۽ افلاس جي راکاس هٿان پيڙهيندڙ معصوم عوام، اخلاقي قدرن جي ابتر ۽ سياسي افلاس تي شاعر جو من ڪڙهي ٿو ۽ هن جي ذات اڇلون کائي جرئتمنداڻي اظهار جو روپ وٺي ٿي.

هن ڪتاب ۾ ڪي بيت مخصوص عنوانن هيٺ به لکيل آهن. مثلاً*

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

“ڏاعڻ منهنجي ڏيهه ۾” بي نظير ڀٽو جي پهرين ورسِي تي ” ۽ “ فلسطين تي ” ۽ “ فلسطين ۾ قتل ٿيل معصوم ٻارن جو تصويرون ڏسي ” ۽ “ قمبر جي هڪ اسڪول ۾ 2007 جي ٻوڏ کان پوءِ 4 ڪلاس جي شاگرد جو ڳالهيون ٻڌي ” ۽ “ سوات بنير ۽ اڀردير آپريشن تي ”.

فهم هڪ حساس ذهن ۽ قلب جو مالڪ آهي. سندس فني اوڪ ڊوڪ کان پاسو ڪندي سندس بيساختگي ۽ بي باڪي کي ساراهڻ کان سواءِ رهي نٿو سگهجي. شال سندس اندر جو شاعر اڃان به وڌيڪ فني پختگي سان اظهار جو روپ ڌاريندو رهي.

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

بيت

جوڏايو سو گابو، ميان ڪڏهن نه مور
 ڪتي ڪني، ڪت ڏيئي، ماري ڪيو مجبور
 توڻي هن ڌڻڪا ڏيئي، ڪيو چڪنا چور
 سنڌ سنڌ لهندو سور، متائي منافق ڪي

واڪا ڪر ڪي وس، جيئن ٻاگهيون ٻڌن شور
 دودا اٿي دهشت ۾، ظرين ظالم زور
 جاڳي پون جوءُ ۾، ڪي ستل ڍڳا ڍور
 چون چون ڪري چور، پاڇڙيا پڇي وڃن

واڪا ڪر ڪي وس، ٻڌن جيئن ٻوڙا
 جاڳي پون جوءُ ۾، پتن ۾، لنگه لوڙها
 پاپي وڪوڙي پنڌ ۾، سنڌ سنڌ ڪن سوڙها
 پڇن ڏاند گهوڙا، جيءُ جيءُ مرڪي جڳ ۾

واڪا ڪر ڪي وس، جيئن گهر گهر اٿن گهوت
 گهوتي گهوتالي جيان، چورن ڏين چوت
 پڇڙا پڇن پوءِ ۾، مند کائن موت
 اٿي سڀ اڌڙوت، هالت هن هرڪي پون

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

واڪا ڪر ڪي وس، جو گوجن رڙيون رڻ
 تارين ٽاڪوڙو پوي، واڪا ڪن ڪي وڻ
 تهڪو ٽاٻوڙو مال ۾، ڏوڻن مٿاڻڻ
 نڪري ڪي هن ڪڻ، پاپيءَ پڇاڙي وجهن

همت ڪڏهن نه هار، ڏور سدائين ڏک
 پڇ سدائين بک، جهڪو ڪڏهن نه جيءَ ۾
 همت ڪڏهن نه هار، ڪاهي پئو تون ڪن
 اڻ سدائين ان، جهڪو ڪڏهن نه جستجو

همت ڪڏهن نه هار، سياڻو ٿي ڪجهه سوچ
 محبت رکي من ۾، لڇي ڪچي لوچ
 ڪڙڪي ڪارونپار جيان، مندن ماري موچ
 نڪ نڪ سدانوچ، ماڻي منزل مهان ٿي

جهڪ نه ڪڏهن جيءَ، ڪرواسينگ جيان وار
 ڦوڪارا ڏيئي ڦر تون، دهشت دٻدٻو ڌار
 شو شو وڏاشوڪارا، ميلن ڪرتون مار
 هيسجن لک هزار، ۶ مران سپ مري وڃن

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

حصو تهنجو حق ، چڪي چني چن
پڪاري نه پن ، پنھجو حق پراون کان

حصو تهنجو حق ، رانيوٽن سان روڙ
پيڪيون ڏيئي پيڙم ، عقل ڳنڍيون چوڙ
تاڙي تاڙي تڪيندي ، قورو کوڙي کوڙ
منزل پنھجي موڙ، ته سڪيارو ٿي ساهه م

حصو تهنجو حق ، جھڪ نه ڪڏهن جيءُ
جھڪندين ته جھرندين ، ڪير نه ٻڌندي ڪيھ
لتاڙي لتن سان ، پسجي ويندين پيھ
ريهن مٿان ريھ ، ڪو به نه ٻڌندي ڪنڊم

حصو تهنجو حق ، مچ نه ڪڏهن مات
ڌاريندي ڏاڍي ڪي ، پڙهو ڏي پڙپات
هيٺاسپ هن ڪڻ ٿي ، ظرين ظالم ذات
ٿي ڪھاڙي ڪات ، چيري وجهن چور ڪ

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

حصو تنهجو حق ، در درنه دڄ دانهون
 ڦٻيو قورو ڦوڪت م ، ڪري قهر ڪاهون
 نوڙي تو نوڙت م ، ٻڌيون پڪ ٻاهون
 گهٽي اندر آهون ، پڙڪو ڏيئي ڪا باهه ٿي

حصو تنهجو حق ، ٿئين مالڪ مان مزدور
 ٻڌي ٻاهون ٻاڏائيندي ، منٿون ميڙ مجبور
 پرستارن پوڄيندي ، نوڙت وڃائين نور
 سدا جڏو جهور ، تاريخي ٿرندو وتين

حصو تنهجو حق ، ست آسمانن ڊڪ
 نه ته پي زهر ڊڪ ، جلائي ڇڏ جهان کي

حصو تنهجو حق ، پر چور وڏو چڪ
 بدماشين جو باب هو ، نوڙت ڪپيل نڪ
 سنڀري سنڀري ساهه م ، هن ڪن هن ڪو ڌڪ
 شڪاري ڪڏهن نه شڪ ، سيڪنڊ ساهه سڪي وڃي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

آءَ ڏيان تو ڏس ، ڏاڍي ڏنگهجي ڪيئن
 گهلي هن گهوگها ڏيئي ، وڏي وڏجي ڪيئن
 نو نڪليون نڪ ، چڪي چڪجي ڪيئن
 ڦلوڪڻو ڦسجي جيئن، متجي تيئن مري وڃين

جاڳو سدا جيءَ ، نند وڏو ناسور
 سڌ نه پوي سهمندي ، سدا جهريل جهور
 جاڳڻ وارن جستجو ، گهمڻ ڏينهان ڏور
 سور نه رهن سور ، ڏورڻ وارن ڏي گهڻو

نند وڏو ناسور ، نئين نيئن نور
 چڪي چڪ چورو ڪري، چم چم ڪري چور
 بيدبولي بدن م ، سنڌ سنڌ وجهي سور
 لولو لنگڙو لور ، ڦيڦو سدا ڦڪم

نند وڏو ناسور ، جڻ اونداهيءَ اڻڄاڻ
 گهڙيال گهڙي ٽڪ ٽڪ، ڪڍي نه ڪنجهي ڪاڻ
 ڪسڪي وڃي خيال م ، پوءِ نه موٽي پاڻ
 سيڪنڊ سيڪنڊ اهڃاڻ، واريءَ وقت وهي وڃي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ننڊ وڏو ناسور ، پيڙهي ڇڏي پل
 گوڏا چٽي مم جان ، ڪمڀن ڪارين جهل
 قريقي قوه جواني ، اک نه ڪائي ڪل
 تاري تاري تل ، گنتيءَ منجهه ڳري وڃي

رڪ نه رستي راهه ، تازيءَ تڪو ڊڪ
 محنت ڪش مزدور جان ، تتيءَ تڏيءَ رڪ
 پوئتي ڪڏهن نه پنڌ م ، تڪتڪي جيان تڪ
 جيءَ نه ڪڏهن جهڪ ، سدا ڪاميابي قدم م

رڪ نه رستي راهه ، رڪ چورن واري چال
 موٽڻ سدا مهڻو ، خرابي ڪڏهن نه خيال
 اوندھه ، انديشا ، اولڙا ، ڍڪي ڇڏ تون ڍال
 پل سوين لڳن سال، ته به منزل پسجي محنت سان

رڪ نه رستي راهه ، تيز تڪو ٿي ڊوڙ
 تتيءَ تڏيءَ ترندي ، ڪت نه ڪجي جوڙ
 بادل جيان ڀڄندو ، ماپ نه ڪڏهن موڙ
 ترت ٿيندا توڙ ، آرس ڀڄجانءِ ان گهڙي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

رڪ نه رستي راهه ، بيٽا ساڙي ڪاهه
 مرڪ سدا منهن تي ، اندر ڀريل باهه
 توانائي تاتيندي ، ميگا واٽن ٺاهه
 خوف خطرو ڏاهه، ته چند جيان چمڪي پوين

رڪ نه رستي راهه ، ڏور سدائين ڏک
 پرواهه ڪر نه پيٽ جي، سختين سردين بڪ
 مسڪرائي مل تون ، ميڙي خوشيون مڪ
 ايندا سانوڻ سڪ ، مڙي تنهجي منزل ۾

توري گهڻي ٿڪه ، ڏيندين ڏورن تر
 پن ، لئي پري ڪري ، وات نه ڪڏهن ور
 ٽپي هڻي توڙي جان ، جهاڳ وڏو جر
 ٿي نرجهو نه ، ته منزل سدا منهن ۾

ٿڪج ڪڏهن نه ٿاڪه، واٽن ويهڻ عيب
 فڪر ڪو نه فريب، منزل جي ميراث ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

هريل هرائي هرائي، تاڪوءَ هاڻي تاڙ
گري سڙي ساڙ، اکين ميرو ازل کان

دشمن دڳ سڃاڻ، جنهن نيت ننگا پير
دوڪو دلالي دل ۾، هجڙن واري هير
کوٽو سدا خيال ۾، من مڙيوئي مير
ڏنگهيو تنهن ڏڦير، ڏه ڏه پيرا ڏنپ ڏيئي

شوشا چڙي شر جا، روئي رڙي زور
ڪوڙو سدا ڪرت ۾، چپي چپي چور
پڪر جان ٻاڪون ڪري، ٻي ٻي ڪري شور
ڍنگ ۾ سدا ڍور، شڪ نه ڪو شيطانيءَ ۾

اسان نه ريت رواج، جو ڏڪيون پٺيان ڏڪ
ملنسار محبت ۾، بڪ نه بڪئون بڪ
قهلي آيل قرب ڏيون، پاڙي پاڙيون پڪ
حالين هلئون حق، سڌي رستي سونهن جي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جي روشن اندراڪ ، ته راھن رستن سک
تڏي ڏکيائن ڏک ، منزل کي موهي وجھو

ھوريان ھوريان ھل ، رنڊڪ روڪون ڪوڙ
تڪي ترچو پنڌ کي ، ماڀي چڏ تون موڙ
ھيٺايون ، مٿايون جھر جھنگ جبل گوڙ
دم دم دل جي دوڙ ، حوصلو ھر ھر گھڻو

ھوريان ھوريان ھل ، ھلندن ڪڏھن نہ ھاريو
ور ، وڪڙوات ۾ ، وڪ وڪ واٽن واڙيو
ڪڏا ، ڪٻا خيال ۾ ، پتر نڪر ٺاريو
گھڻي ڳولھي ڳاريو ، ته پسجي منزل پنڌ ۾

ھوريان ھوريان ھل ، جيئن رستي نڪري نور
پنڌ جي پڇاڙڪو ، ته پنبئين پيرن زور
ششدرتجي نہ شڪ ۾ ، چيلين چلپا شور
تجي نہ ڪڏھن ڪمزور ، ته منزل ھوندي منڍ ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

هوريان هوريان هل ، چاهت وڏي چاه
 اوباسين ۽ انگڙاين ، ساهي ڏجي نه ساه
 منجهڻ سمجھه مهڻو ، رک نه رستي راه
 ڪر ڪاهون ۽ ڪاهه ، ته حاصلات حاصل ٿئي

جڏو سڏو جيءُ ، ته به ريڙهيون پائي رڙه
 گهلي پاڻ پڙ مڙ ، تيزتڪو ٿي وڙه
 پڙڪو ڏيئي باهه جيان ، گهايل ٿي پي گهڙه
 ڪتين ٿيڙن ٿڙه ، چمڪي چمڪي چوٽ تي

جڏو سڏو جيءُ ، ته به هرڻيءَ هر هر چال
 چه فوت چلانگون پري ، وڌندو هل ڪي وال
 ڪرڻ وانگي ڪرندو ، هلندو هل تو حال
 ترتر تڪي تال ، پچڙ تاري پند جيان

جڏو سڏو جيءُ ، ته به مهاڏو اٽڪاءِ
 جوش جذبو جان مڙ ، وڪ وڪ پاڻ پڌاءِ
 الڪو ڪڏهن نه اندر مڙ ، ڪنوڻ ڪيڏ ڪيڏاءِ
 هر وڪ اندر وڌاءِ ، ته ڪتين سدا ڪلندي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهميم عباسي

جڏو سڏو جيءَ ، ته به للڪاري تون لهه
ڪڪرن وانگي ڪلهه ، ته ارڏا به الجھي پون

هل چلانگن چال ، وقت وڃي موت
مجانئي مات ڏيئي ، گوء ڪئي ٿي گھوت
سڏون رهن سيڪائڙين ، چيخن ڦاڙن چوت
وڻي وقتي ووت ، سوپيارو ٿي ساهه م

اندر تون نه اٻار ، اٻڙن چڻ آوي
ساڙي ڳاري سوچ م ، ڳچي ڦندو ڦاهي
سڪوڙي سوڙهو ڪري ، اک نه آگاهي
ڪا اندر اونداھي ، جھوري وڃھي جيءَ کي

اندر تون نه اٻار ، ٺاري ٺاري ٺر
صاف سٿرو سونھن م ، ٺاهه ڏلين گھر
ڏنڀن ڏڪن ماريندي ، لاهه مٽيءَ م
ٿي ٿر ٻاٻيھو پر ، ته مندن م مھڪي پوين

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

اندر تون نه ابار، اک نه سڙڻ سک
 ٿاڪ ٿاڪ ٿرڻلو، لوچڻ لچڻ لڪ
 الاه توهار انڌي جان، منزل منھڙو ٿڪ
 ٿيءُ نه ٿڪو ٿڪ، جيئري جيءُ جھان ۾

سڪ ۾ کڻج ساهه، جيسين جان ۾ جيءُ
 ڏڪن سڪن ڏوريندي، زهر هٿن سان پيءُ
 تتيءُ ٿڌيءُ ٿڙپ ۾، سياري پاري سيءُ
 پٿر پھڻ ٿيءُ، ته مهڪ ۾ مهڪي پوين

سڪ ۾ کڻج ساهه، لڪون جھولا جام
 فڪر ڪڏهن نه ڦلڙو، هن ھنبوشيون هام
 ساڙيلن سڙڻ ڏي، پچ نه دنيا دام
 اندر ڪو نه ابھام، ليڪو لٽ پٽ لوپ ۾

سڪ ۾ کڻج ساهه، ساهي ڪنڌي سور
 دم گھٽجي دنيا ۾، پل پل تعنن پور
 ماڻهن مھڻا من تي، جيءُ جھجھو ٿئي جھور
 جيڏو دنيا دور، اوڏو اکين آسرو

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

ڏکئي ڏاڍا ڏک ، من اندر مجبور
 سڙي پري سور ۾ ، سنڌ سنڌ چڪنا چور
 رڳو انگوشو انگ تي ، پيرا گهاڙن پور
 جوانيءَ جڏو جهور ساھ لئي نہ سکون جو

ڏکئي ڏاڍا ڏک ، لڙڪي لڙڪي لڪ
 پوءِ به سجدا سک ، ننگھن ۾ لڙهي پيو

ڏکئي ڏاڍا ڏک ، سڙي پري سور
 نينهن وچايس نور ، بکن ۾ بگڙي ويو

جيءُ سدا جوکي ۾ ، ٿيو جهور جلال
 رڳو مهڻا ملال ، قرضي مرضي موت ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

جهانڪي ڏس جهوپڙين ، عيد لڳو اڌ رنگ
 ٻانهينءَ لولي ٻار کي ، تون لڳو رنگ
 اوجاڳا اکين ۾ ، ليڙهون لتا انگ
 راتين ڏسي رنگ ، وطن مون وسري ويو

جهانڪي ڏس جهوپڙين ، پوسٽ پڙڪن ٻار
 ميرانجهڙا مٽيءَ ۾ ، ڀولا پپوت بيڪار
 ڏنگهيل سدا ڏک جا ، پليا ڪڏهن نه پيار
 سڃا سندن سنسار ، عيد نه سندن اڱڻ تي

جهانڪي ڏس جهوپڙين ، در ۾ سندن ديد
 تن اڱڻ نه آئي عيد ، ڳولها جن ڳيبي جي

جهانڪي ڏس جهوپڙين ، نياڻين ننگا پير
 مرڪ نه سندن منهن تي ، فڪر فاقن ڦير
 مهاندين ميرانجهڙيون ، قسمت وڏا وير
 هٿ ٽنگڻ هير ، اڃان پڇين ٿو عيد جو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جهانڪي ڏس جهوپٽين ، سور به سڪن سڪ
 ريهون ڪوڪون رات ۾ ، هانءُ ڌري ٿو ڏک
 پتڪڙن جي پيت ۾ ، باهه ڀري ٿي بک
 ڪنهن نه وڌائي وک ، هو ويدن ۾ وچڙي پيا

همت ڪڏهن نه هار ، ڏور سدائين ڏک
 ڀڄ سدائين بک ، جهڪو ڪڏهن نه جيءُ ۾

همت ڪڏهن نه هار ، ڪاهي پئو تون ڪن
 ان سدائين ان ، جهڪو ڪڏهن نه جستجو

همت ڪڏهن نه هار ، سڀاڻو ٿي ڪجهه سوچ
 محبت رکي من ۾ ، لڇي ڪڇي لوچ
 ڪڙڪي ڪارونپار جيان ، مندن ماري موچ
 نڪ نڪ سدا نوچ ، ماڻي منزل مهان ٿي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جھڪ نه ڪڏهن جيءُ ، ڪرواسينگ جيان وار
 ڦوڪارا ڏيئي ڦر تون ، دهشت دٻيو ڌار
 شو شو وڏا شوڪارا ، ميلن ڪرتون مار
 هيسجن لک هزار ، ۶ مران سپ مري وڃن

جوڳيءَ وانگي جهاڳيندي، جهر جهنگ سپ لتاڙ
 مٿيان ڪهڙي مٽيءَ ۾، تنهن تڪيءَ نظر تاڙ
 هر گهڙي حاصلات لاءِ ، وڪ وڪ واٽن واڙ
 لڙڪ به ڪڏهن نه لاڙ ، هلندو هل تون حوصلي

جوڳيءَ وانگي جهاڳيندي ، نانگن پرون نوچ
 پل سمجهي پهر کي ، لچي لچي لوچ
 مڻ ڪڍي مٽي مان ، سو سو پيرا سوچ
 ٻه منهنين به موچ ، ته مٿيان ۾ مهان ٿئين

جوڳيءَ وانگي جهاڳيندي ، نانگن نون هٿ
 مٿيان جي ميدان ۾، سر سليقا ست
 بين وڃائي بر ۾ ، ماپ منڊيون مٿ
 ٿئي ليڪولت پٿ ، واڙيندي واسينگن کي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جوڳي بڻجي جوءَ ۾، ٿڀي ڪر تون تيار
 ماڀي مٽي من سان، سوجهي وٺ سنسار
 صبح سوڀري سڪ ۾، گهمي وقت گذار
 ڪر حيلن لک هزار، ماري اندر من ۾

جوڳيءَ وانگي جهانگيندي، گرميءَ سرديءَ گهمه
 پتورڪ نه پنڌ جو، سوڙ پائي نه سهمه
 گودڙيون کڻي گم، گش پنهنجي گرم

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ٺري ميرواهه ۾ پتن تي جوڳي ڏسي

ڏس لاڏاڻو لڏ سان ، ڌنڌا جن جا ڌار
 پنن سڪ پريت سان ، الجهن ڪين آزار
 گودڙي لڪڻ لوڏيندا ، پنڌ پنڌ پيڙا پار
 بوج نه سمجهن بار ، ڳولها ڪين ڳي جي

ڏس لاڏاڻو لڏ سان ، ٽپيءَ لڪڻ لوڏ
 تن تي گندي گوڏ ، ڦاٽا ڪڏهن نه فڪر ۾

ڏس لاڏاڻو لڏ سان ، ستل پڌري پت
 الڪو ڪڏهن نه اک ۾ ، توڙ مٿن ۾ لت
 پاسيريون پڪيون ٿيون ، خيال نه سارن ڪت
 ڌاريون نه مٽڪيون مٽ ، توڪل ۾ ترندا وتن

ڏس لاڏاڻو لڏ سان ، اسر ويل اٿيل
 ڏاڍا ٿيا ڏڪن کان ، سنڌ سنڌ سور ستيل
 سڌا سمهن ڪين ڪي ، مٿا لت لتيل
 زندگي زنگ زنگيل ، پرفاقي فڪر ڪين ڪي

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

تري ويندي تار ، وڌندو هل تون وس
 ٿاڦوڙا ۽ ٿپڪيون ، گهلي هل تون گس
 سسڪيون ڪڏهن نه ساهه مه سدا همت حس
 ڏيهن ڏيندي ڏس ، ڪنڌيءَ ڪناري ڪن جا

تري ويندي تار ، منزل منهن م ڦير
 جوڳيءَ وانگي جهانگيندي ، پتون ڏس نه پير
 هر هر هڪڙي هير ، پيرا ڪڇ پنڌ جا

واڳ جنهن جي وس مه سي مفتيا ميڙن مال
 ڪٽ ڪٽوئي ڪميشن ، چڻ دلاليون دلال
 پت ، پوئي عياشيون ، ڍڪ نه ڍڪجن ڍال
 چورن واري چال ، مستيون مڳيون من مه

واڳ جنهن جي وس مه لينڊ ڪروزر لهي
 حق ڦهائي هيئي جا ، پاڻو پوتار ٺهي
 نيڪيداري نش پش ، حصو پتي رهي
 تو پيسو پاڻيءَ وهي ، عياشيءَ جي انڌ مه

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

واڳ جنهن جي وس ، سو چئني پاسي چور
 کنيو کائي کائڪو ، پاور پنيان زور
 تازي تر تپايو ، ڳوئن گهمي گور
 شريفن ٻڌي شور ، ٻرن م ٻاڪون ڪري

ڏاڍا ڏکيا ڏک ، ڏک ڏارن هانءُ
 ٻڄڻو سدا ٻڄ م ، ڪارو جيئن ڪو ڪانءُ
 پيڙهن پوڙهو ڪيو ، عقل خالي ٿانوءُ
 ڏيو هن ڪو ڏانءُ ، ته ڏکن ڏکوئي وجهي

ڏکئي ڏاڍا ڏک ، من اندر مجبور
 سڙي پري سور م ، سنڌ سنڌ چڪنا چور
 رڳو انگوشو انگ تي ، پيرا گهاٽن پور
 جوانيءَ جڏو جهور ساهه لئي نه سکون جو

ڏاڻن تازن ڏيهه ، تکن توا تهوار
 ٻڄڻا ٻيهودا ، بدمغز منڪر ميرا مڪار
 پيوت سدا برابن ، پيلي منهن بيڪار
 گهيرو تنهن غدار ڏنگهي جو هن ڏيهه ڪي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

اسان ڏنگهيو ڏاڍي ۽ ڏاڍي لٺ ڏاڍي
 نچوڙي نهن تائين ۽ تن من ڪئي تادي
 هڪلي هر هر هل تي ۽ پٺس چڻ گادي
 تن وهايو وادي جن جنيون ڪيون جانا هئي

منڪر ۽ منافق موالِي خلق اڳيان ڪيو خوار
 ٿوڙي ناتو نينهن جو ۽ ڏکي هن ڪيو ڌار
 وڪوڙي وجهه وٺي ۽ پوڙيو پاڻيءَ تار
 هو مڪاري مڪار ۽ ٿو وطن ويڳاڻو ڪري

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

بينظير ڀٽو جي پهرين ورسِي تي

وري اڄ گولي ، ويڳاڻو ٿيو ڪو
 وري اڄ گولي ، نئين ٻولي ٻولي
 ڪسيو پيءُ ڪنهنجو ، نئين رت هولي
 رشتن لتاڙيو ۽ بچڙن بهاريو
 لتاڙيندي ليڪا، ٿي چهڙون ڪا چولي

وري اڄ گولي ، ويڳاڻو ٿيو ڪو
 ڪٿي ڪنهن نه قاتل ، پڇاڻو ٿيو ڪو
 رهيو راڄ چهرن جو چلمن سدائين
 دورهيءَ بلاول جو گهاڻو ٿيو ڪو

وري اڄ گولي ، ڪڙميءَ تي ڪڙڪي
 ڏنو ساهه ڦٽڪي ، ڪا اک به نه ڦڙڪي
 قانون اندو ، قانون ڪارو، ازل کان بهارو
 اڙي اي زمانا ، ڪنهن ظالم ويو ڳڙڪي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

وري اچ گولي ، جوانيءَ کي جهتيو
 تهمت ۾ ڪاري انسانيت کي ڦٽيو
 غيرت ۾ گندو ، پوڙو ۽ اندو
 وٺي بيل ڪورٽ ، نئين دڳ مٽيو

وري اچ گولي ، لسانيت للڪاريو
 ڇڏي پيٽ پوڄا ، هٿيارن پڪاريو
 ڪيئي گهر ڊهندي ، ڪيئي لاش ڳرندي
 حڪومت حماقت ۽ نفرت ويڇاريو

وري اچ گولي ، چوواڻي ڪنهن چٽيو
 بيوقتي بيدو هي ، سمهاري ڪنهن سٽيو
 رڳو لاش ڪندي دفنايو وڃي در
 عدل چهڙون چهڙون ، ڪنهن رياست نه ڀڄيو

وري اچ گولي ، ڪي مسجد ۾ ماري
 خدا آڏو جهڪندي ، رڳو ۾ ڪي ڳاريا
 هي انصاف اندو ، اچ دهشت آڏو
 هي ڪهڙي آزادي ، جنهن پنهنجا رٿاريا

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

وري اچ گولي ، نشاني ڪو بڪيو
 عزتون لتائي ، پنهنجي ڏيهه ڏڪيو
 ڏنگهيو ڏاڍ ڏاڍي ، چرپٽ چوائي
 غلاميءَ کان بدتره آزاديءَ ۾ ڦٽيو

وري اچ گولي ، لوڙهن لتاڙيو
 ننڍڙن ۽ پڇڙن ، پيڙن کي تاڙيو
 گهر گهر مان هوڪون ، قهرام ڪوڪون
 ڌاڙيل ڌرتي ، اجهن آ اجاڙيو

وري اچ گولي ڏنگو درسگاهن
 ٽولا ۽ ٽوليون ، ڦڏو حسن چاهن
 ڪي گولي ۾ گهاپا ، پنهنجن رت وهايا
 نفرت جي سياست ، نه ڏوهن گناهن

وري اچ گولي ، ڪنوار ڪنهن ڪهايو
 ڪري ڪاري ماري ، انسانيت لڇايو
 ويچاري ويڳاڻي ، ننڍي کان نمائي
 ٿاڻي پڇاڻي ، ڪو ڏوهي نه ٺاهيو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

سهندي سورسر تي سپ وچايم ساز
 هيئنڙي هنيون هٿڪڙيون ، نينهون نخرا ناز
 ٻنڌڻ ٻڌي آهيان ، روح پنهنجا راز
 گهوريان سپ انداز ملندي ئي محبوب تان

ٻنڌڻ ٻڌي آهيان ، نيئن ننڊ حرام
 سينگار سپ سسي ويا ، من ۾ چڻ ماتام
 لرزان ، لڙڪان لوڙ ۾ اندر ڪو ايهام
 گذر سپ گمنام ، هلندي هلان هوت ڏي

ٻنڌڻ ٻڌي آهيان ، واٽن ويهان ڪيئن
 پيرن پنڌ نه نيري ، سڪ ستائي تيئين
 ٿاڀڙجي ٿوهر تي ، جتي سرڪي جيئن
 جبل هاڃا هيئن ، تو نه جڳائڻ جيءَ سان

ٻنڌڻ ٻڌي آهيان ، چڪ نه چني ساه
 پلي جبل جتن ڪر چارئي پهر مون چاه
 ڏم ڏم پيرا ڏينهن ۾ ، مون رلائي ماه
 لڳ ، لاڳاپو ، لڳاءُ ، واٽ ويهڻ نه ڏيئي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

پنڌن ٻڌي آهيان ، جيءَ نه اچي جهل
 ساريان سڄڻ سڪ ۾ الجهان ڪين اٽڪل
 ڏونگر ڏاڍيون ڪندي، ڪهڙي تو کي ڪل
 تاريان ڪيئن سي ٿل ، پتون پير پهن ڪيا

پنڌن ٻڌي آهيان ، قسمت ڪو نه قصور
 لڳي لونءُ لوچ سان ، دل جو هي دستور
 محبوبن جي ماڳ تي ، محبت آ مجبور
 اسان سڪ سرور ، راز پروڙيا رمز جا

سڪان سڪ سڄڻ ، نند نه نيشن رات
 محبت مڙي من ۾ ، تن تڙپائي تات
 هر هر جهري جندڙي، ڏنگهي پئي ٿي ذات
 اسان وائي وات ، من ۾ محبوبن جي

سڪان سڪ سڄڻ ، اندر منجهه آڙاهه
 پل پل پليو نه ٿئي ، برهه بچڙي باهه
 ڳنڍ ڳنڍين ڳنڍيو ، وات نه ڏسجي واهه
 سوگهو ڪيو ساهه ، ارواحن کان ازل ۾

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

ارواحن کان ازل مہ ۽ گنڊي ڳانڊاپو ساه
 پل نه پلجي پريت مہ چارئي پهر ڪو چاه
 سڪ سمهڻ نه ڏيئي ۽ نري ڪريو ٺاه
 روز تڪيان ٿو راه ۽ ماندو من ملڻ لاء

ارواحن کان ازل مہ ۽ گنڊي ڳانڊاپو نينهن
 پل نه رهي پريءَ ريءَ محبت وسي مينهن
 سڌو سمهڻ نه اچي ۽ ٿارو ڪريان ڪيئن
 اسان راتو ڏينهن ۽ ملڻ لاءِ ماندا رهون

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏاڻڻ گهمڻ ڏيهه ۾

ڏاڻڻ گهمڻ ڏيهه ۾، گلين گهٽين گور
مسيڪنن جي مال تي، زور آوري ۽ زور
سوچ سڀاڻا سمجھ سان، ڪڏهن نه ٿي ڪمزور
ڪري واکا ۽ شور، پڇاڻيو بچڻ کي

ڏاڻڻ گهمڻ ڏيهه ۾، جتن ڪيو جاڳ
چيري ڦاڙي چور کي، واڳ ڏئي ڏيو واڳ
سڪ سرجيو سوچ ۾، پاڻيو ڪنهن نه پاڳ
محبت ميڙي ماڳ، سکيا ٿي ساهه ڪڻو

ڏاڻڻ گهمڻ ڏيهه ۾، تون ٿو تائين چار
جوڀن تنهجي جيءَ ۾، ورور ڪر ڪي وار
تو وٽ طاقت تڪ جي، هيٺي مڃڻ نه هار
پڇندا سڀ بيڪار، پوئين پير پڇتاءَ سان

ڏاڻڻ گهمڻ ڏيهه ۾، نيئن ننڊ حرام
واڙيو واٽن وچم، شور مچائڻ شام
ڏيندي ڏک ڏٺيل کي، الجھائن ٿا عام
سي وڏي وڏ تمام، اجاڙيو جنهن امن ک

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏاڻن گهمڻ ڏيهه مهرياست رت ڪمزور
 ٻڌڻ وارا ٻڌيءَ مه چندا گهرن چور
 پير، مير پٺ مه لڪ لڳائڻ زور
 قورو گهمڻ گور پاسداري پوليس جي

ڏاڻن گهمڻ ڏيهه مه سهنجو ڪنج نه ساهه
 عيدون هن اجاڙيون ، زنگيو چاهت چاهه
 جن ٺڳيو مارن مند مه تنهن جڳ نه ٺهي ٺاهه
 جنهن ترپر ڪيو تباھه، ويڙهيو تنهن وجود کي

درياء وڌي ڏوڙ ، مانجهند رڙي روز
 ڄامشورو ڇپ مه سڪندي سڙي سوز
 دانهون ڪيهون ڪوٽڙي، اک اک اڙي حوض
 ٺٽي ٺٽولين ڊوز ، لڄ للڪاري گهڻو

دلبر منهنجو ديس ، آئل گيس انبار
 پٿر، ڪوئلو پيٽ مه هيرا لڪ هزار
 قبضي سڀ ڪارون جي ، کٽيو ڪاڻن يار
 لهو سندس ساهه ٿي والي وارث وقت تي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

سندوء پيت سڪل ، پلي پڪاريو
 ڪونهي ڪڙڪو ڪن جو ، نڪري نهاريو
 نسل مون توناس ٿئي ، ويهي ويچارو
 جاڳي جيارو ، ته جوان ٿيا جوءَ م

دانهون ڪري درياءَ ، پلا تکن پار
 سينگاري سسي ويئي ، پوپرين پڪار
 چرڪو چمي ڪين ڪي، شاکر شڪ هزار
 ٿي لهي آ لاچار ، منداڳ مريو وڃي

دانهون ڪري درياءَ ، سجا ٿيا سيسر
 ٿيليءَ سدا ٿرٿلو ، ڏنگا ٿيا ڏيڏر
 موراڪي منجهي پيئي ، سير نه گهمي سر
 ڪيهون ڪرڻ جرڊن جو دانهون ڪري

يادن ياري يار جي ، ننڊ نه نبري نيهن
 پل پل پليان پروري ، محبت وسي مينهن

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

انگ اڙيو ازل کان ، روح رليو جيئن
 ڪڍان تنهن مان ڪيئن، وسان جنهن وجود ۾

يادن ياري يار جي ، ڳڙن ڳوڙها گل
 سرڪي سڪ سڄڻ جي ، پورن وچڙيل پل
 من ۾ ڪا مانڍاڻ آ ، جيءَ نه اچي جهل
 ڪهڙي مون کي ڪل ، راز نه ڄاڻان رمز جا

يادن ياري يار جي ، روڻان ساري رات
 تپش تشنگي تن ۾ ، محبت ڏني مات
 سڪ سمهن نه ڏيئي ، توري سگهان نه تات
 پرهه ڦٽي پريات ، اکڙين سان اٽڪي پوان

يادن ياري يار جي ، ٻيهر ڪا ٻڙڌوڪ
 ٻڙڪي اندر اڏمن ۾ ، لڪ لڪوئي لوڪ
 پنڌ پاروڻو ڪيو ، ماڻهن مهڻا توڪ
 جيئن سارين ساڙي سوڪ، تيئن سڪي ويس سور ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

بينظير ڀٽو جي پهرين ورسِي تي

ڏيئي موت منهن ۾، ٿي مڃائي مهان
موت مري سڀڪو، موت نه ماري شان
اک اکين آمر جي، جڳ جاڳايو جهان
اڙي او انسان!، اسان نڀايو نينهن سان

ڪڏهن وڃن وطن جو، ڪڏهن سڪ سڄڻ
اڳهي ته لهان اڻ ملهو، ٿنڀندي سور سڄهن
هڪ منزل موت جي، پيو مهڻا منهن لڳن
پنهي دل دڳن، وڇڙي پيس وڇ ۾

هيءُ نه منهنجو شان، ڪڏهن ٿيان ڪمزور
مهراڻ جي موجن جيان، هل هنگامو شور
منهنجي پريت مارن سان، مارن رهنديس مور
ظالم تنهنجو زور، هڪ جهونڪو هوا جو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهمير عباسي

وچن ويڙهيچن سان ، صدقي ڪيم ساه
 ڌرتي تنهجي دڳ تي ، رت وهايو واه
 موت ماري آءُ مران ، موت مري ٿو ماه
 اکين منجه اٿساه ، سنڌوءَ سلاميون گهڻيون

وچن ويڙهيچن سان ، مٽي منهجي ماءُ
 ٿر بر ٿڌڙي هير م ، مارن هل هڳاءُ
 سر ڏين سنڌ تان ، وطن لڳ لڳاءُ
 سڪ ، سرور ۽ ساءُ ، سڪ سھمن نہ ڏيئي

وچن ويڙهيچن سان ، هيٺڙي منجه هران
 گھوريان جان جندڙي ، ڳنٽيءَ چو ڳران
 هام هڻي هر گهڙي ، روئي چو رڙان
 ٿي تارن سان تران ، ابي ، ادي ان گهڙي

وچن ويڙهيچن سان ، وطن ڪيئن وساريان
 محلين سمهي موج م ، گهڙيون ڪيئن گھاريان
 ڏک منهجي ڏيهه م ، ٿاري ڪيئن سي ٿاريان
 واري واري واريان ، سئو سئو جنم سنڌ تان

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

اسان نينهن نپايو ، اڃا اکين اڃ
 جهرندڙ جهوپا جهري پيا ، راتاها ۽ رڃ
 ڏاڻن گهمن ڏيهه ۾ ، ديس منهجي سڄ
 جيئن پيش مڃي مڃ ٿيئن ويدن ويڙهيچن سان

ڪانئر ڪن ڪوڪون ، گڏيا گڏيا ڪوڙ
 ايلفي اکين ۾ ، رڳو لالچ لوڙ
 ڏهه منڊيون ڏک جون ، گجگوڙ گجي گوڙ
 ٽپا ڏيئي تون توڙ ، زنگيل زنجيرن کي

وچن منهنجو وطن سان ، ڏنم نذرانو نينهن
 اسان جذبا جيت جا ، ظالم ٻٽڙي ڏينهن
 ڊوڙي رت رڳن ۾ ، سنڌوءَ وهڪرو جيئن
 ٿي شهيدن سان شينهن، سرخرو ٿيس سنسار ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏاڻن منهنجي ڏيهه

ڏاڻن گهمن ڏيهه ۾ مارون سڀ بيزار
 لوڀن لوسڻ لڪ ۾ لڀن نهرون نار
 ننگا هو نيت جا ۽ وڪامي ڪن واپار
 ڪڻ ڪاڻيائي يار ۽ ناڻا ڪري نڻ ڪر

ڏاڻن گهمن ڏيهه ۾ عدل وڪامي عام
 پاڻاڻيڊار پڻو ٿيو ۽ جتيون ڪنن جام
 پوليس پنهنجي پر ۽ رڳو هنبو شيون هام
 ساوا صبح و شام ۽ لئن مال مسڪين جو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهميم عباسي

ڏاڻن گهمڻ ڏيهه ۾، تاراج ڪيو تر
 ڏاڍ مڙسي ڏنڊي تي، ستايو گهر گهر
 چوري ڪن چرچ تي، چوڙيا قرهر در
 واهڻ وسندين بر، مارون ملڪ منجهي پيا

رهبر روليو رچ ۾، ٺڳن ڪري ٺاه
 پاڙي پاڙي پوءِ ۾، ڪيت ڪپايو گاه
 ننگو هو نيت ۾، وڪي چاهت چاه
 مٺ ۾ اٿس ساه، ڏسي مرد مليرجا

رهبر روليو رچ ۾، وڌيو ڏيهه ڏڪار
 لڪي لٽيو لوڪ ڪي، ستيا سک سنسار
 گونگو ٻوڙو گس ۾، وطن ڪري واپار
 هو بيهودو، بيڪار، پير ڪيڍي ٿو پٺ ۾

رهبر روليو رچ ۾، قسمت نه ڪاري رات
 چور گهمڻ چو طرف، هيٺا هت حالات
 مفت ۾ منستر ٿيو، واتڙيا هٿن وات
 زناني هن ذات، روش ۾ روئي پوي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

رہبر رولپورج ۾ ، سگھو سچ سچاڻ
 سودا ڪري سنڌ جا ، اڳيان سٺ اهڃاڻ
 مٺ پڳڙن مرڪندي ، چورن ڏيئي ڄاڻ
 ڪڍي نه ڪنھجي ڪاڻ ، سرن جا سودا ڪندي

رہبر رولپورج ۾ ، اڃان تو اعتبار؟
 ووت لاءِ والي ٿي ، جھوليون جھلي يار
 موت ڪڏهن نه ملڻي ، وڏو هن واپار
 ڪھڙو ان آڌار ، جو سار نه لهي سور ۾

رہبر رولپورج ۾ ، جي آڱرين ڳنجن اٺ
 پرائي پيسي تي ، ڪن ٺٺوليون ٺٺ
 داڀا ڏيئي ڊپيل ڪي ، هڪلون ڏين هٺ
 واڙي هن ڪيو وٺ ، ستين پيڙهيءَ سڌ لاءِ

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

رھبر روليورچ ۾ ، ڌڪي نه ڪيو ڌار
 ٿڌي هن ٿونا هڻي ، ورور ڪيو وار
 مالڪ تون ملڪ جو ، حيلالڪ هزار
 مڙي هن ڏيو مار ، ٿي سپوت سنڌ جا

دل جي ڏات اڌاري آهي
 ڏات ڏکن سان ياري آهي
 ياري وقت سان پياري آهي
 اڃا اڃا اجاري آهي

فلسطين تي

ظالم تنهجي ظلم جا ، ڏنا ڏيک ڏڪاء
 پيچندي بارود سان ، ڏسي لوڪ لڪاء
 قهر ڪندي ڪنهن گهڙي ، پل نه تو پچتاء

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

لڱ نه مون لڳاءُ، پوري توکي پوءِ پيران

ظالم تنهجي ظلم جا، قهر قصا کوڙ
ونين ويڳاڻو ڪري، اڃا توکي لوڙ
وقلين وات واٽيا، ڊڪين ڍري ڊوڙ
گهوٽن ٻڌا موڙ، لهندا لائون وطن سان

ظالم تنهجي ظلم جا، پيرا ڪنڊيس پنڌ
باهم ٻاريئي پاڇيا، هيٺا سڀ توهنڌ
ماري مون موت ڏيئي، اکين ڏنا انڌ
ڪنڊيس قربان ڪندڙ تي تنهجي دنگ تان

ظالم تنهجي ظلم جا، وقتي پيرا پير
چورن جي چرچ تي، هرهر توکي هير
ارڏاين انڌو ٿيڻ، لاش لڳائين ڏير
اسان غليظن غير جوئي جنگ جنون سان

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ظالم تنهجي ظلم جا ۽ ڪن پڻو پوئواري
 ويٺو جن کي ووٽ مه ڪڍڻ تنهن ياري
 هيٺو تون هٿيار سان ۽ تنهجي مت ماري
 تون عقل انڪاري ۽ سدا پاڙيو پوءِ م

ظالم تنهجي ظلم جا ۽ ڪاراسپ ڪرتوت
 انسانيت جي آڙ مه اندر بگڙيل پوت
 ڪارن ڪارنامن مه ۽ فوٽن انچن سوت
 اسان سڪ سپوت ۽ سرڌيئي سرها ٿيون

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

فلسطين م قتل ٿيل معصوم ٻارن جون تصويرون ڏسي

قهر ڪندي نه ڪل ، سفيد ڪفن ڏير
 گلاب جهڙن گلن سان ، وڏا وڏيئي وير
 تون ڪميٽو ڪرتوتن م ڪين نه تنهجا پير
 ڪڏڙا گهر تون خير پنهنجي جيءَ جهان جو

قهر ڪندي نه ڪل ، سفيد ڪفن ٻار
 چيلهه ڀڄي چيو ڪري، دليون ڪيئي ڌار
 اونداهي اکين م ، پر نه ڀارتو ڀار
 مڃان ڪڏهن نه هار ، اندو تون ازل کان

قهر ڪندي نه ڪل ، لعنت توتي لڪ
 پرمار بيانن جي ، جڳ م هٿين جڪ
 شرم شيطان تون ، ساڙين ڪاٺيون ڪڪ
 رولي ڪندس تو رک، مون ڪفن ٻڌو ڪند سان

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

قهر ڪندي نه ڪل، سڀ لتاڙيئي لڪ
 پاپي تون پاپن ۾، ڏکيو پٺيان ڏک
 ماري معصومن کي، سڀ متاڻي شڪ
 ڪڏهن نه هاريو حق، دنيا جي دستور ۾

قهر ڪندي نه ڪل، چارئي پهر تون چور
 باور بم، ميڙائيلن، زوراوري ۽ زور
 تان تان ڪرين ٿرڙا، ڍنگ ۾ آهين ڍور
 هي داداگري ۽ دور، متيءَ ملائي پوءِ مران

ڏاڍا ڏنگا ڏڏ، ڏيهه ۾ ڏاڻن چور
 وطن جي واپار ۾، انڌا آدم خور
 خبيس سدا خيال ۾، وڪاڻو دردور
 اسان ظالم زور، لنگهڻ ۾ لوڙهي وڌو

ڏاڍا ڏنگا ڏڏ، وطن ڪن واپار
 ڏوڪڙ جي ڏي تي، ڪمائو ڪمدار
 لالچ ۾ لوڙتيا، دڳ ڪندا ڌار
 ڪهڙا ان آڌار، جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏاڍا ڏنگا ڏڏ ، ڏاڻڻ ۽ ڏوهي
 وڪامي ور ورون ، گذر هر گوهي
 ڊڄناسدا ڊپ ۾ ، ڊڪي ڪن ڊوهي
 لسي جيئن روهي پتدرا تيئن هر پنڌ ۾

جهليان پليان جيءَ کي ، جيءَ نه وئي جهل
 جهڳي جهري جندڙي ، پڇان پڇران پل
 سورن سر هڪڙو ، ٿاري سگهان نه ٿل
 نيئن نيرون نل ، اکين اڃان آسرو

اکين اڃان آسرو ، سڄڻ ساريان سک
 لڃان لڃان لڪ ، لڪي ساري لوڪ کان

لڪي ساري لوڪ کان ، روٺان زوروزار
 تن من تڙپي تات مڙا چلون ، اوچنگارون پار
 سک سرجي ساهه ۾ ، يادن ياريون يار
 سنڌ سنڌ سڄن سار جهوري وڌو جيءَ کي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جهوري وڌو جيءَ کي، يادن ياري يارا!
 ڳڻتيءَ ڳران ڳجهه ۾، مٿان وهم ويچار
 هيئنڙي لڇ پڇ هر گهڙي، ڇڻ مڇي ڦاٿل چار
 موت سگهو منار، محبت من منجهايو

عشق نه اکين راند، پرڪيڏڻ وارا کوڙ
 محبت سرجي من ۾، رڳو لوچون لوڙ
 سيڪائڙيا سڏن ۾، واٽن ڏين ووڙ
 پيار تييلي نوڙ، سنڌ سنڌ سرڪي ساه ۾

عشق نه اکين راند، جگر جيءَ جلي
 ڳڻتيا ڳاري ڳجهه ۾، پل پل پاڻ پلي
 مائيو ٿي ماڻ ۾، سور نه ڪنهن سلي
 هلندي همت هلي، هار نه مڇي هڪ گهڙي

عشق نه اکين راند، جلي جيءَ بدن
 راتو ڏينهان روح ۾، ڦٽڪي رت رڳن
 ڪاڙهو ساڙو سوچ ۾، دل ۾ دود دکن
 محبت ماڻي تن، جن جوکي وڌو جيءَ کي

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

عشق نه اکين راند ، سودو سدا ساه
 جگر ، جيرا ، بکيون ، پتو سدا پاه
 پچي پتنگن جيان ، چکور وارو چاه
 نٺ نه نانگر ٺاه ، تڙپي تڙگن تک م

مهئن ماري آهيان ، ستائن سارون
 اندر م اٿلي پوان ، پيار پڪارون
 لڪي لوڪ لڪايان ، گذريون ڄمارون
 لبتن للڪارون ، لڪائي لڄ مران

پيان لڪي لوڪ ، روٺان زاروزار
 هير تهنجي هيئنڙي ، گلن ڳوڙها پار
 هيڪلي هرڪي پوان ، اکين تو آڏار
 سڄامون سنسار ، اڪيلي الجهي پوان

نڪ مهنئين نٺ ، پيار پليان ڪيئن؟
 واڳ تهنجي وس م ، روح رليان ڪيئن
 چڪ چنڻ نه ڏيئي ، سور سليان ڪيئن
 جيءَ جهليان ڪيئن ، سڪ مون سوگهو ڪيو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

واڳ تهنجي وس ۾ ، پوڙين يا تارين
 نازڪ ناتو نينهين جو ، توڙين يا تارين
 ذات وڃائي زم ٿيم ، ڪوڙين يا ڪارين
 موڙين يا مارين ، اسان تهنجو آسرو

ساهه منهنجو مٿ ۾ سمهڻ نه ڏيئي سور
 اوجاڳا اکين ۾ ، جيون منهنجو جهور
 لڙن لڙڪ ڳلن تان ، محبت ۾ مجبور
 اسان سڪ سرور سڪ سمهڻ نه ڏيئي

هڪ سڄڻ ٻي سڪ ٿيون صاحب جو سرور
 ويهندي ويهڻ نه ڏيئي ، نند نيئن دور
 روزاڙل کان روڳ ۾ ، دل جو هي دستور
 ڏڪن ڪيو ڏور ، محبوب پائي من ۾

اکين سان اٽڪي پوان ، محبت ڏني مات
 چلولايون چاهه جو ، ڪاڙهان ، ڪڙهان تات
 زم منهنجي ذات ٿي ، روٽان ساري رات
 وچڙي پنهنجي وات ، امر سان اٽڪي پوان

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ور وري ور ، وري وريو سور
 پيچي، پيچي باهه م ، چاهت ڪيو چور
 وٽ وٽيل وٽ جيان ، محبت م مجبور
 ساعت، سڪ سرور، سڌو سمهڻ نه ڏيئي

ور وري ور ، ساهن تنهجي سار
 هرائي هريل ڪي ، ڌڪي ڪجي نه ڌار
 ڦران، ڦٽڪان ڦٽڪندي، جيئن مچي تڙپي چار
 سجان مون سنسار، سڌڪن سڌڪن سور م

وري ياد ورايو ، چڻ وانهڙو ڪنهن اج
 جيئن ڳڙو ڳاري ڳاهه ڪي، تيئن اکين اجا سڄ
 هاڃو هانءُ هر گهڙي ، روح رلي ڪنهن رڄ
 محبت مڃي مڃ ، رچي آءُ راس تيس

وري ياد ورايو ، گهڙي به گهاريان ڪيئن
 عجب عادت اکين جي ، تاري تاريان ڪيئن
 اندرالسر الجھيو ، ڦٽن ڦاڙيان ڪيئن
 محبت ماريان ڪيئن، مهنجو من محبوب م

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

وري ياد ورايو ، دل نه لڳي دم
هڪ سار پئي سڪ ، ٽيون وچڙڻ وارو غم
چاهت مون چيو ڪيو ، اندر باهيون بم
چڳي نه چريو ڇم، لنگهڻ مون لوڙهي وڌو

وري ياد ورايو ، ور وري يار
هيٺي هيون هٽڪڙيون، چڪ نه چڪجي تار
واڳ تهنجي وس ۾ ، محبت ماريو مار
اسان سڄڻ سار ، سنڌن سرڪي ساه ۾

ست نه سهان سور ، سور وچايم ساز
اوجاڳا اکين ۾ ، الجهان اک انداز
پيمانا پر ٿيا ، اڻ تڻ ڪي آواز
راتين منهج راز ، پارڪو ڪو پرڪي ڏسي

ست نه سهان سور ، اڳ ئي من مانڌاڻ
لڇ پڇ لڪي لوڪ کان ، سورن سانديان ساڻ
پڇي پاڻ پڇاڻيو ، سنڌ سنڌ سورن ڄاڻ
اڃان ڪي اهڃاڻ ، اڪڙين سان اٽڪي پون

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

وري ياد ورايو ، پل پل پچان سک
چڪي هر هر چڪ سچڻ ڏي سوري وجهي

تڪو تيز طوفان اجاڙيندو توکي
او ظالم! او جابر! لتاڙيندو توکي
رستي رڪاوٽ رهي خواب خيالي
پتي پاڙ تنهجي ، ساڙيندو توکي

گهڻو تو گهمند ۾ ستايو گهڻو آ
اٿاري ويهاري ، اچايو گهڻو
ٺٺوليون نه ٺهنديون، ٺپن تون ٺهيل آن
ڍڪي روز دل دل ، ڦايو گهڻو

دوڪو دل دل دڳ ، دلايون دم دم
اونداهي اکين ۾ ، مايا محبت غم
عقل مت اڳڙيون ، چڱي چاهي چم
هي ماڻهو چڻ ڪا ممتيءَ ميرو مند کان

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏهه ڏهه ڄانگهيون ڏينهن ، نڳن ڪري ٺاهه
 ترڙو ٿوئي تهڪ ڏيئي ، ڌارين ڪري آگاهه
 ڪتي واري ڪارهن ، چتي چانوٺ چاهه
 وڪ وڪ سندس واهه ، رهن ۾ روڪي وجهه

در در دلاليون ، قلب ڪاري ڪت
 گوهي ڊوهي گر ۾ ماڻهوءَ نه سمجهي مت
 ڦرڻي وانگي ڦرڻو ، وڪ وڪ کائي وٺ
 چمندي ئي هو چت ، اندر ڪارو ان جو

چپن چورن راڄ ، ڦورو ڏين ڦيرا
 ڪرتوتن سدا ڪميٽا ، تازن دڳ ديڙا
 عدل اندو هر گهڙي ، سڙن جگر جيرا
 سي ماڻهو سڀ ميرا ، ڏنگهيو جنهن ڏيهه ڪي

پتن پاڙون پهڻجا ، ڏجن ڪنهن داهون
 رهن رولي قوم ڪي ، وڪوڙيون واهون
 دعوت ڏيئي ڌارين ڪي ، وڪوڙيون واهون
 پتيون ديس پانهون ، پڪارن تيون پيار لاءِ

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

عدل انتو اک ، ساڙي ڳاري سچ
 ڏيئي ڏاڍ ڏاڍي کي ، ڪوڙ ڪاڇي ڪچ
 هيئي هيئن هٽڪڙيون ، بچي بلائون بچ
 ڌوڙاڪين مڙاچ ، مظلومن ماري وجهي

اسان رهيو آسرو ، تاريندو ڪوتار
 ڪيئي ويڏن وچ مان ، پڪ لڳائيندو پار
 ڌارين ڌڪي ڌرتان ، ڏائڻ وجهندو ڌار
 مورن مچندو هار ڏيئي منهن موت مڙ

ڏسي ڏيه ڌڪار ، سڙن جگر جيرا
 پلاري هن پونءِ تي ، ماڻهو ڪجهه ميرا
 دلڪش دلبر ديس مڙ ، قورو ڏين قيرا
 نيرگ ، آڙيون ، ڳيرا ، وطن ويڳاڻا ٿيا

ڏسي ڏيه ڌڪار ، بدن باهه لڳي
 ٺڳيون ، ٺٺوليون ٺڪرتي ، مستي ۽ مڳي
 چتي چانوٺ چاهه سان ، ٺڳن ٺاهه ٺڳي
 ترتر هن تڳي ، هي هنبوشيون هر گهڙي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏسي ڏيهه ڏڪار ۽ هانءُ ڌري تو حال
 ويچارڙا ويدن ۾ ۽ گذريا سورن سال
 قرضي مرضي ڪنڌ ڪنڌ ڦرجن چورن چال
 پلجي سڪي پلال ۽ گڻتيءَ مينهن ڳاريو

ڏسي ڏيهه ڏڪار ۽ لچان ۽ لوچيان
 سڌڪان ۽ سوچيان ۽ مارن هيئي حال تي

ڏسي ڏيهه ڏڪار ۽ ٻڙڪي رت رڳن
 والي ويڳاڻا ٿيا ۽ ڪڙڪي قهر ڪنڌن
 بکن بيگانو ڪيو ۽ ڦڙڪي ڦورو ڦرن
 اڪيون اندر سڙن ۽ ڏسي ڏاڻڻ ڏيهه ۾

ڏسي ڏيهه ڏڪار ۽ ڪانڊاريا مون وار
 ويدن ويڙيهڻ سان ۽ آزارن انبار
 چٽيو چاهت چڀرن ۽ بيوس ڪيڏا بار
 ڌڪي هن ڪيو ڌار ۽ ويرن ساڻ وجود ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏسي ڏيهه ڏڪار ، هانءُ ڏريو مون هيل
 هيئي حالت هڪڙي ، بيوس هر هر پيل
 رتن کيس رلايو ، جيون جيري جيل
 جيئن رڙيون ڪري ريل ، ٻولي تيئن ٻاڪون ڪري

ڏسي ڏيهه ڏڪار، ڏاڍو وڏو ڏهڪاءُ
 جيتامڙا جوءِ م، جهڪن جڳ جهڪاءُ
 ڪترجي ڪمزور ٿيا، حياتيءَ ڪونه هڳاءُ
 ڏسي لوڪ لڪاءُ ، پاڏائي تو ٻاجه ڏٺي

ڏسي ڏيهه ڏڪار ، تاڪوءَ تازيو تر
 بچڙيون، بيهودگيون ، ماڻهوءَ ماڻهوءَ مر
 چيلهه پڇي، چڻو ڪري، لوسن گهٽيون گهر
 دودا سڏي تو در اڪاڙ پاڙان پاپيءَ کي

ڏسي ڏيهه ڏڪار ، پاپيءَ پڪڙي مار
 ٻڏي سندرو سرسان، هڪ ڏڪ ڏهن ڪار
 چيپائي هن چٽ ڏي ، ڳاري ڳاري ڳار
 ڏج نه گندي گان سونهين جا نه سنڌ کي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏسي ڏاڍي ڏيهه ، جلي جيءَ بدن
 ڏانئن ڏيهه ڏکايو ، ويچارو ٿيو وطن
 دهشت ، وهشت دلالي ، چنا ولروڳن
 رجھي رت رڳن ، ڏاڍي ڏسي ڏيهه ۾

ڏسي ڏاڍي ڏيهه ، ٻاگهيون ٻاڪارن
 دودا ٿي دهشت ۾ ، پاپيءَ پڪارن
 ستل جاگيا سڌ تي ، نياڻيون نهارن
 ٿا ڌڪي ڌڪارن ، ڌارين کي هن ديس مان

گهٽ نه گهٽج گهڻو ، گهٽي گهڻو گهڻا
 ٻڙڪي اندر ٻوست ۾ ، حياتيءَ ڪو نه هڳاءُ
 جهڙي تهڙي جياپي ، لڳ لڳ رک لڳاءُ
 سرسرنئون ساءُ ، نندن نچائي وجهي

گهٽ نه گهٽج گهڻو ، رنگن روپ هزار
 ميلا ملاڪڙا ملڪ ۾ ، سونهن گهڻا سنسار
 محبت مڃيل زندگي ، اکين خواب اپار
 وقت وڏا واپار ، دلين دلاسا گهڻا

ڪر ڪو واکو وس.....فھيم عباسي

گهٽ نه گهٽج گهٽو، گهٽون ڦاٽن هانءَ
 گهٽن تو گهٽا ڏيئي، ڪنا ڪارا ڪانءَ
 ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ
 نينهن بگڙيل نانءَ، مونجهه ۾ مريو وڃن

گهٽ نه گهٽج گهٽو، واکا ڪر ڪي وس
 ڦڙڪي ڦڙڪي ڦڙڪي ڦڙڪي سان، هلندو هل تون گس
 ڇم ڇم وس چيرين، گهاتو جهڙ جيئن لس
 حرڪت هر هر حس، جنبش سان جهاڳيو گهٽو

مجان ڪڏهن نه مات، گهوريان وطن ساهه
 رڙهندس جيسين رت ڦڙو اندر ڪو اتساهه
 پرڻو ناهيان پتر جان، پهن منهنجو ماهه
 ڳن ڪڏهن نه ٺاهه، سمهاري سرخرو ٿيان

مجان ڪڏهن نه مات، سورهي اسان لڪ
 گهيري دشمن گڏ ڏيئي، ساڙيان تيلين ڪڪ
 ڇن ڇاڇ ڇاڇ ڇاڇ، ڏسي ساڻين رڪ
 پاڙين ياري يڪ، پڌري ٿيندي پنڌ ۾

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

ويهنٺ مون نه وڙهه جتن جاري جاڳ
 ڏکي سڪي ڏيل ۾هه محبت وڌي ماڳ
 عذر اسان عيب ٿيوهه واليءَ واحد واڳ
 سدا پلارو پاڳهه جاڳڻ جهجهو جيءَ ۾هه

ويهنٺ مون نه وڙهه هلچل هڪڙي راهه
 جنبش سدا جيءَ ۾هه سڪ نه کئون ساهه
 تڪ نه پڇيو تڪ تي ۾هه اندر ڪا به نه آهه
 اسان چريو چاهه ۾هه منزل پسي مند ۾هه

ويهنٺ مون نه وڙهه هلي ته پلي هل
 اجر اجوروهه عاجزيهه پوست سدا پل
 ڪاهوڙين کٽيون ڪنيون ۾هه رستي نار نه نل
 پهر به لڳي پل ۾هه جهنگن جهلڳيون جيءَ سان

جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾هه سو نه اسان جو يار
 ڏسي دڳ ڌارين کي ۾هه وسيلن ڪري واپار
 ماريهه موڙي ۾هه مڏو ڪريهه ڇت پڪيڙيو چار
 تڪي هن ڪيو ڌار ۾هه ڌارين سان گڏ توڙهه ۾هه

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾ سو پونءَ سدا پاڙيو
مڪرجي مم جان ، سٺن سڪن ساڙيو
ديت ڍاڀي ڪين ڪي ، تڪي تئون تازيو
اٿو هن اجاڙيون ، ڪاريهر جان ڪرڪڻي

جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾ اميد نه رکوان
قارڙيو وات واڳون جان ، تاڪو تازي ڪن
رڍن پڪرين روءِ لاءِ ، ڪتري ڪوڙي ان
جونچي ڌارين ڌن ، سو دلو سدا داءِ ۾

جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾ دلو سو هن دڳ
ڪارو ، ڪنو ڪوڙهه جان ، وائڪو سدا وڳ
پليت پليت پريت ۾ رت نه هن جي رڳ
ڪڳايو تنهن ڪڳ ، مارن جنهن منجهايو

جهڪڻ جنهن جي جيءَ ۾ تازيو تنهن هر تر
جهنجهوڙي هن جاڳ ۾ ، ڌڌڪا ڏيو ڪي در
ساڙي ڳاري سيءَ ۾ ، باهه ڏيو هن بر
ويريءَ وريل ور ، خلق اڳيان کولي وجهو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

جھڪڻ جنهن جي جيءَ ۾ ، وڏو سو ويري
 ازل کان انڌي جي ، اک سدا ميري
 نياڳي نوڙت ۾ ، قوم ڪيڏي ڪيري
 ڪر ڏينگو هن ڏيري ، ڍڪڻ ڍڪجي ڪين ڪي

روئين چو ٿو روڳ ، اک م آرس آڻ
 ڪت ڪشالا ڪم لاءِ ، سور م سلج ساڻ
 ٻڌي صندرو ساهه جو، چورن وانگي چاڻ
 اڳيان تو اهڃاڻ ، هيٺي ايندا هر گهڙي

روئين چو ٿو روڳ ، روشن ساري راهه
 ڪوپو ڪوڙي نه ڪل تون، ويهندن ملي نه واهه
 ڏورن وارا ڏيڏي تي ، اورانگهن آڙاهه
 جيسين چم ۽ چاهه ، رڙهيو رهيو رمسان

روئين چو ٿو روڳ ، روڳ نه سونهين رڳ
 ڪٽيندي ڪشالا ، درد چئن سپ دڳ
 جهريو ڪڏهن نه جيءَ ۾، وات نه ڏسجن وڳ
 جهاڳي سو سو جڳ ، منزل پسبي مند ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

روئين چو ٿو روڳ ، تن ته تات تنوار
 منجهي مايوسي ۾ ، هوش نه مڃج هار
 پروڙ پل پل ڪي ، پڇڙ به ڀرت پچار
 ڳڻتيءَ ڳاري ڳار، ته اندر آساني ٿيئي

طاقت تک تاءَ نه تنهجو ، بيوس ڪيڏي پل
 اندو تون ارڏاين ۾ ، قهر ڪندي نه ڪل
 جهٽڪو کائي جاءِ نه ملئي پورن وڇڙيل پل
 جيءَ نه ايندي جهل، جهوري جهوري جيءَ ڪي

جهوري جهوري جيءَ ڪي ، پڇتاءَ اڃا نه وقت
 محبت ميڙي مهان ٿي ، پوڪيو پيار جي پت
 راز نه ڄاڻين رمز جاءِ وقتي طاقت ست
 منجهيل منجهه نه مت، ڪرني ڪوجهو ڪوڙم

راز نه ڄاڻين رمز جاءِ هو ٿو ڄاڻي راز
 ڪنهن پوڙي ڪنهن تاري، سرن ڪهڙا ساز
 وتعزن تشاءِ وتعزلمن تشاءِ، ڪن فيڪون انداز
 ڪري منٿون ء ايلاز، مڃائي مهان ٿي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

منتون ۽ ايلاز ۽ اٿي هڪڙي راه
 مچندو محبوب پر ۽ سڪ سوائي چاه
 وڃائي وجود کي ۽ ساهي ڪنڇ نه ساه
 اندر منجه ۽ اتساه ۽ ته پاڇه ڏئي پل گهڻو

مچين محبت ۾ ۽ وائيئي پيار پڪار
 تاجي پيٽي تائيو ۽ هار نه رهي هار
 سچندي سر سرجيا ۽ بيوس بوج بهار
 ٿي لاڳيتو لاجار عيدون اکين وسريون

سوچ سليڪي سرجي ۽ جنت جهڙو جهان
 خالق خلقيا خلق لاءِ ۽ رستاسپ آسان
 ورهائي واٽن کي ۽ آ الجهايو انسان
 محبت ساڻ مهان ۽ موچارو هر مند ٿئي

وات ڳاڙهن واويلا ۽ وطن ويچارو
 در در دلانن جو ۽ ڳجهن لامارو
 ماڪ پينل اڪڙين ۽ ڪو اونهو اشارو
 ڏنم لوڪ سارو ۽ پليل انهي پل ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

پليل چو ٿئي پل ۽ ڪرڻ ڪانهي هار
 جهڙا تهڙا جڳ ۾ ۾ پنهنجن پيارن پيار
 ديس بنا دادلا ۽ سسن سڀ سينگار
 پڄائي سڀ بيڪار محبت ميڙيو ملڪ ۾

روز رڙيون روز واکا ۽ روز راتين روڳ
 ساهه ۾ سرجي سڪون ۽ سونهن ساري سوڳ
 زندگي آ زندگي زنگيل ۽ پاڳ سارو يوڳ
 خالي خوشين ڦوڳ ۽ دانھين ڪنھجي درٿجي

ياد جو ياريون ڏکيون، چاهه جو چاڙهيون ڏکيون
 سمجھه سرجي سن ٿئي، سار جو ساڙهيون ڏکيون
 جمود سدا جيت ۾ هار جون تڙيون ڏکيون
 محب جو ماڙيون ڏکيون، پيڙا پرڪ پڪڙي وجهي

ٿڌيندي ٿوهر جان ۽ سوچ نه آئي سر
 پيرن پيار پڪاريو ۽ جهاڳهيان بچڙا بر
 منزل ڏينديس مهڻا ۽ لاهي مٽيءَ مر
 وسريا سڀ گذر ۽ پوڄيندي پرين کي

ڪر ڪو واکو وس.....فھيم عباسي

پوڇيندي پرين کي سڀ وڃايم ساز
 نهاريندي نيئن م جهتي جهپن باز
 سڪيءَ سڪ سوائي، محبت مٿي مجاز
 نندن پنهنجا ناز، محبوبن جي ماڳ تي

پوڇيندي پيرين کي، دنيا منهنجي دنگ
 رشتو روح رمز جو، سڄو سائين سنگ
 ابد کان ارواحن م، اڙيو پنهنجو انگ
 روز ازل کان رنگ، اسان رت ريتو ڪيو

ساريان تو ساھ م، جيئن تر ساري مينهن
 جيئن ڳوري ڳئي ڏينھڙا، ان تڻ اندرائين
 تتر پڙڪو نينهن، ان ڏسي اڏري پوان

اڪن گل ڦلار پرين نه آيو پار
 ٻاٻيهو ٻاڪي جيئن، ساھن تهنجي سار
 وسوسن ويچار، وهمن دل وڪوڙيو

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

اڪن گل ڦلار، محبوب موٽيو ماڳ
 ساوڪ سڪ سجدا ڪيا، پيرو ڏنو پاڳ
 سر سرجيا سهڻي لاءِ، محفل مندن راڳ
 واليءَ ڏيندي واڳ، متجي پاڻ ميساريو

گهگهه اوندهه، رات ڪاري
 مال چوڙيو، پنڌ تياري
 نانگ، نانگڻ، وچون واٽن
 ٻوهه، کٻڙ، ڪنڊا ڪاٽن
 ٿر ٿوهر، واٽ ساري
 ٿڪ سان ٿوري نه ياري

ساريان تو ساھ م، جيئن پڇو ساري ماءُ
 جيئن تو بن جنگ آ، هنڌن ڪو نه هڳاءُ
 رات لڙيو لڙڪي پوان، لڳن ڪو نه لڳاءُ
 گهڙي گهڙي ڪو گهڙاءُ، نند نبيرو نه ٿئي

ڏپڻ دلدل جيئن، اسان عشق اڏام
 ڦٽڪندي قاسي پوان، گس سڀ گمناھ
 ڏورانھين ڪنھن ڏيھ، مھراحت رنگ تمام
 اچي نه اک آرام، پنڌ نه نبري پيار جو

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

ڌڻ دلدل جيئن ، ياريون يادن يار
 محبت ماڪي مک جيان، مڃي مانارو پيار
 وڇڙان ڪيئن نه وفا ڪي، پرين ڌڪيو ڌار
 اسان محبوب مدار، گردش ۾ گهمندا وتون

رڳو رڙيون روڳ ، يادن آ ياري
 تن تڙپي تپ ۾ ، ڪا بند بيزاري
 حياتيءَ نه حب ڪا، ڳڻئين آ ڳاري
 ڪر پرين پونواري، ماندان من منجهايو

ماندان منجهي من ۾، پيار پرچائي ڪير
 قيدي تنهجي قرب جو ، هر تنهجي هير
 چاهت ۾ چريو ڪري ، پويان ڪيئي پير
 ايڏا ايئن انڌير، سڄڻ سونهن ڪين ڪي

من ڪائي ماجرا، محبت مڇايو شور
 ڌٽڙيل ڌڪ اڳيئي ، لڇ لڳايو زور
 اکين اڳيان انڌاري ، هانءُ وڏو تور
 پورل پوري پور، اٽڪايو آڙاه ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

راتين چند چانداڻ، منجهي من مانداڻ
 تنبوري جي تار جيان، رڌم روح رهاڻ
 انڌي جيان اٽڪي پوان، سچ نه مون سجاڻ
 مولا مهر ڪا هاڻ، پڇڙن پڇي ڪين ڪي

اڳيان لوڪ الجھي پوان، رازق ڇاڻين راز
 اونداهين اٽڪي پوان، سڀ وڃايم ساز
 پل پل ساھ مٺ م، نندن وڃايا ناز
 اڇلون ڏيئن انداز، تولا تماشو طرز جو

ڏک منجهي ڏيھ م، پرانن جا انبار
 داڻي ڪڙي ڪيچ ٿيا، سلا جي سنسار
 ميڙي سڀ منشي ويو، ڪيئي لڪ خرار
 حق نه مليو حقدار، گنديون پريون گند سان

ڏک منجهي ڏيھ م، ڏنو ڏيھ ڏوراڻو
 جيئن جا جتن ڪيا، جڳ نه جياڻو
 وڪاڻو وڪ وڪ قرن، عقل نه آڻو
 ڏج ندين نياڻو، ڏورانھين ڪنھن ڏيھ جو

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

ڏک منجهي ڏيهه ۾ ، ماڻهن کيو مجنور
 پينو پني پيت لاءِ ، حاجت هن ضرور
 اوج ۾ امير آ ، پيڙهين سن سرور
 موچي ۽ مزدور ، ڳولها سدا ڳي جي

ڏک منجهي ڏيهه ۾ ، ماڻهن وڃائي مت
 ورهاست وسيلن جي ، پيار وڃائي پت
 سوئي ساري ست ، رهبر رهنن رمز سان

ڏک منجهي ڏيهه ۾ ، ماڻهن ويو ويساه
 هڏوڪي نه هيئي جو ، قوم پورو پساه
 غريب گندريءَ گوڏ ۾ ، ڏت ڏهاڙي گاه
 وطن تنهجو چاهه ، هار نه مڃي هڪ گهڙي

ڏک منجهي ڏيهه ۾ ، فرقيواريت فساد
 فقر ڪو نه فتنو ، نالي نام نهاد
 ٽولا ٽوليون ٽنڊي ، موڙيو مذهب مفاد
 انسان ازل آزاد ، محبت مذهب من ۾

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

ڏک منجهي ڏيهه ۾، راتيون ڪي ڪاريون
 جهاڳيندي جهان ۾، هيٺيون سڀ هاريون
 روش رنجش روزانو، تاري سان تاريون
 ٿا گداگر گذاريون، گهڙي گهڙيءَ جي گهڙيءَ ۾

ڏک منجهي ڏيهه ۾، ڪنهن ڏوراپا ڏجن
 دانھين ڪنھجي درٿجي، پنھجا جي ٺڳن
 روڙن ماس رڳن تان، ساڻي ڪيئن سڏجن
 جي ڪپي ڪند وڃن، تن رشتا ڪهڙا رت جا

ڏک منجهي ڏيهه ۾، چور چڪورن راڄ
 ڏاڍو ڏنگو ڏاڍ سان، پيسو ڏوڪڙ ڪاڄ
 چار ماري، چار ڪاري، قانون سدا پاڄ
 لولي لنگڙي لاڄ، مولا رک تون مهر جي

ڏک منجهي ڏيهه ۾، ساڳي غلامي
 بيوس بچڙو ٿيو، بي جا بدنامي
 عدل، عدالت وڪاڻو، حڪومت حامي
 آخيان خامي، رياست روليورج ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

قمبر جي هڪ اسڪول ۾ 2007 جي ٻوڏ کان پوءِ 4 ڪلاس جي شاگرد جو ڳالهيون ٻڌي

خوابن جو هن ، ڪورو اندر
اتساهه اکين ۾ ، پورو اندر
وڇڙين وانگي دهل تماڪا
چچريل چاهت ، پورو اندر

خواب هزارين خيال ٿو ماڻهي
ماضي ويڙهي ، حال ٿو ماڻهي
اڏمن هن کي ڳاريو ماريو
سور ڪڇيندي ، سوال ٿو ماڻهي

سڀن ساڀيا سوچ گهري ٿو
لڙڪي لڙڪي لوچ گهري ٿو
منهجو ماڻهو ماڻه ٺه ماڻهي
تڙپي تڙپي موج گهري ٿو

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

اديتي پجين ٿو، اجاڙيو تو ڪنهن آ
 وچڙي وڪوڙي، واڙيو تو ڪنهن آ
 اڙي پوک بدذوق، بي پاڙ بچڙا
 مرندي مصيبت به، نه لڙڪ لاڙيو ڪنهن آ

سڏڪن ڪيئن نه ساريان، گولين جي گونجار
 ڏڪي دلدل ڏڪيئي، سجا ڪيا سنسار
 بيوقتي موت ماريا، منجها ڪي منار
 انهن ڪهڙا آڏار، جن ڏڪ وڌايو ڏيهه ۾

ڪڏ ڏيئي او ڪنا، ڪي بهارون لٽي
 موج ڏيندي مارن ڪي، ڪنڌ ڪيئي ڪٽي
 جهڙپ ۾ جهير ڏيئي، تڙپ تپايو گهڻو
 سڪ سٽي، ساهه سٽي، ڇهڪ ۽ چوٽون ڏيئي

شهر جا رستا، پهر جا رستا
 ڏڪ ڏاڍيون، قهر جا رستا
 خود ڪش حملا، خاڪي وردي
 دهند، دوهائيل، زهر جا رستا

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڏنگھ جو ڇا ڏنءُ ڏسندين!
 ڪو چنل جيءُ هانءُ ڏسندين
 وقت آهي بس وسيلو
 درد دانھونءُ ڪو به نه حيلو
 زندگي ڇڻءُ ڪانءُ ڏسندين!
 هٿن خالي ٿانءُ جي ڏسندين!
 ڪو چنل هانءُ جي ڏسندين!

تنھجي مھنجي ذات ڇا ڪچندي
 بيوس پاڙي بات ڇا ڪچندي
 گھڻ پاسو آ جڳ جياپو
 اکين اونداهي رات ڇا ڪچندي

ڏات جا ڏم ڏنگھ آهن
 رنگ به رنگي رنگ آهن
 سو طريقا ڍنگ آهن
 ڍنگ ۾ ڪي ونگ آهن
 ونگ جا ڪي ڍنگ ناهن

بيوس هر هر پاڙيو هوندو
 لڙڪ اکين ۾ لاڙيو هوندو
 ڏک ڏنگهي هن ڏم ڏم پيرا
 سورنئين ڪنهن ساڙيو هوندو
 صدمو سختيون سرتي سهندي

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

تڙي تڙي تڙيو هوندو
 جهڪندي جهڪندي سور سهيڙي
 اڄ نه سپان ته اجاڙيو ويندو

اٿي لپ مون کي اڇايو گهڻو آ
 پنهنجو پاڻ پائيهي پڇايو گهڻو آ
 گهڻو ڪين گهرجي گهران پاءُ پورو
 ڳولها ڳيبي جي نڇايو گهڻو آ

درد آهي مرض آهي
 هر گهڙي ڪو فرض آهي
 درد دل جو حال نه ڄاڻون
 اک اکين ۾ عرض آهي
 چوڻو چرڪين، چڪ ۾ چرڪي
 پيار جي پوڄا قرض آهي

راهه مسافر رهندو هوندو
 ٽڪجي ٽڪجي ملندو هوندو
 هن جي رشتن روپ نه بدليا
 ڍرڪي ڍرڪي ڍرندو هوندو
 ڪنهن نه سڄڻ جو ساڻي آهي
 ڪرڪي ڪرڪي ڳرندو هوندو
 جوڪم هر هر هن کي جهوري
 رات ۾ رڙندو رجھندو هوندو

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

ذرا سوچ ظالم ھارين ٿو ڪنهن کي
 دڳن رت هيٺو، هارين ٿو ڪنهن جو
 رهي پل نه توکي پراهه ڪنھجي
 ڏيئي سور صدمه ڪارين ٿو ڪنهن جو

هيءُ جو ڪنهن جو پيءُ آهي
 ڪنهن نه ڪنهن جو هيءُ آهي
 سرد پاري ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ ٿڙ
 ڪو درد ساڙيو جيءُ آهي

بڪايل جو بهڪڻ، بهانو آ ڪيڏو
 بنا سرسليقي، فسانو آ ڪيڏو
 سڪڻو سڪي ٿو، ستايل سدائين
 ازل کان ابد کان، نشانو آ ڪيڏو

ڪا ته روشن راهه هوندي
 واٽ رستو واھ هوندي
 زندگي ڪيڏي ڪئن پر!
 هر نئين ڪا ڪاهه هوندي

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

ٻاجھ ڏئي ٻاجھ ڪر، پوري ٿي برسات
 لوڙيان ٿو لنگهڻ م، جهوري ساري رات
 بيوس ٿي ڀٽڪان پيو، هيٺا مون حالات
 جهور منهنجو جيءُ ٿئي، تن تڙپائي تات
 پڌر سلاپوک جا، ذات ڏئي تو ذات
 اڪيلو اٿڪي پوان، مند ڏيئي ٿي مات
 گهر ڪڪائان گچڻ م، وچڙان پنهنجي وات
 چپر چنو، چٽ ڏس، منهنجي ڇا اوقات
 پرھ فتي پريات، باڏايان ٿو ٻاجھ لاءِ

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

سوات، بنير ۽ ڀر ڊير آپريشن تي

ويو ظلم وڌي، سوات بنير سور
 دانهون پڌيون ڊير م، مالاڪنڊ مجبور
 لڪ لاڏاڻو ٿيا، پل پل نئون پور
 ڏسي جهڳڻ جهور، جهوري وڌم جيءَ کي

ويو ظلم وڌي، گولين جي گونجار
 اڀاڻڪا اجهي لاءِ، اکين درد اڀار
 ٽپن تڪيءَ اس م، اڏڙوٽ پيدا پار
 والي ڪر ويچار، اک نه پوريو اند م

ويو ظلم وڌي، بي گهر ڪيئي گهر
 اجاڙي آبادين کي، چنا ونين ور
 هلاڪو هو هر گهڙي، ساڙن دريون در
 وسريا هارين هر، پل نه رهيو پنين کي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ويو ظلم وڌي ڪوڪون ۽ دانھون
 تڙيو مالڪ تر مان اندر منجھ آھون
 ڌڪي دلين ڌار ڪيو، روڪيل سڀ راھون
 قھريليون ڪاھون، رت وھان رائيگان

ويو ظلم وڌي ڏاڍو ڌڪ ڌڪار
 رڪي خيمن خبرون، نظر ڪئي نھار
 ٻچا پيدا ٻاجھ لاءِ روئن زاروزار
 ڏسي بيوس بار ھان ڏري ٿو ھر گھڙي

پڪاري ٿو پيار لاءِ اٽڪيل ڪو انسان
 اداسيون اکين ۾ جلن جگر جان
 درد ۾ دانھون ڪري نندي ٿو ھي نادان
 اڃان ھن ايمان موٽي ويندو ماڳ تي

پڪاري ٿو پيار لاءِ گلڙن جھڙو ٻار
 اداسي اکين ۾ نہ پي چڻ ڪو بار
 منجھي پيو من ۾ چڻ ڪنھن قاتل چار
 موجون مستيون ڌار اوسيئڙو ڪو اک ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي

پڪاري ٿي پيار لاءِ، نياڻي نماڻي
 آسون اک اٽڪي پيون، وطن ويڳاڻي
 ڌڪي ڪنهن هن ڌار ڪيو، ڪوڙيءَ ڪهاڻي
 من ۾ مانڌاڻي، ويڌن ولوڙي وڌو

پڪاري ٿيون پيار لاءِ، پيئون سدا پاءُ
 سسڪيون ڀرن ساهم ۾، سوئر وڪ وڌاءُ
 شر ۾ شيطان ڏسي، ٽڪن ٽڪي تاءُ
 دلن وڌا ڌاءُ، پڻو سدا پٺ ۾

پڪاري ٿيون پيار لاءِ، امڙين جو جهوليون
 ڏسي ڏک ڏيهه ۾، لڪ لڪ امن ٻوليون
 پنهنجي وطن واڳاڻا، ٽولين ۾ ٽوليون
 پئي جي ڇا ٻوليون، پنهنجن ماريو پٺ ۾

پڪاري ٿا پيار لاءِ، سڪل سڀڪ پيءُ
 سڪن سهارن لاءِ، جنبس چڙي جيءُ
 ويڳاڻا ٿي وطن ۾، ڪڙهن ڪڙهن ڪيهءُ
 پسليون نڙڪن پيهءُ، انڌي اجاڙيو انڌ ۾

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڌاريا گهڙيا گهر ۾ ، جاگ جاڳايو جگ
 مهمانوازي مارئي ، ڪري ويڳاڻو وڳ
 گهرن وچ ويهاري ، پاليا پالتو نگ
 ڌڪيو ڌارئي دڳ ، سنجهي بچايو سنڌ کي

ڌارين ديس يلغار ، سوڙ ستل سوچ
 واهڻ وسندين واڙيندي ، نڪ سنگهي نوچ
 هتڙي هتڙي هر گهڙي ، تاڙي تاڙي موچ
 لک لک دفعا لوچ ، قوم اسان جي قهر ٿيو

ڌارين ديس يلغار ، سائين سبيل چپ
 آڏياڻ انڌي جيان ، گهڙي گچڻ گپ
 سبق نه سڪيو صديءَ ۾ پالي يونين ڌپ
 سندس لالپ ، بچن به ٻوڙي وجهي

ڌارين ديس يلغار ، ذات وزيرن ور
 حمايتي حڪومت ۾ ، چور چمچا گهر
 دادلو ڪري ڌارين کي ، پير رکڻ ڏين در
 لڳا پي پيءَ پر ، ته سودا ڪري سنڌ جا

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڌارين ڏيس يلغار، اسان نه نڪانه
 پنهنجي ڏن دنيا ۾ سهنجا ڪنهن ساه
 ڏکڻ سڪن ڏوريندي، ڪريون نه پئي تي ڪاه
 وات نه ڪائي واه، ڌارين ڏڪاريو ڌرتيءَ تان

ڌاريا گهڙيا گهر ۾، ڏج نه جايون جيءَ
 ڏنگهيل ڏک اڳيئي، وسريون نه رڙيون ريه
 وڌڻ قرب ونديا، ڪاش! ٻڌن هان ڪيه
 پسجو ڪڏهن نه پيه، گهڻو وڃايو گس ۾

ڌاريا گهڙيا گهر ۾، اڳيان تو آزار
 ججون، گهجون جوءَ ۾، ڪائن ان انبار
 ڪڪ سنگهيل اڳيئي، چڻ ڪنهن ڦاٿل چار
 ڪري ڌارين ڌار، سيند بچايو سند جي

ڌارين پالي ڌن، سند سدائين سور
 پٺاڻ، بنگالي، بهاري، تاتيا ڪيئي تور
 گهرن وچ ويهاريندي، نپايا ناسور
 ملڪان ملڪ مجبور عقل نه اسان ان گهڙي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

ڌارين پالي ڌڻ ، ڏيهه وندياسين ڏک
 ڪڇي پيٽ پنهنجن جاءِ ستيا سانوڻ سک
 جايون ڏيئي جيءَ ۾ ، منديا ماڻهن مک
 ٿر بروڌائي بک ، ٿي والي ويٺو وچ ۾

ڌارين پالي ڌڻ ، ڪجهه نه ڪمايو يار
 هيٺا اڳي هر گهڙي ، مٿان بوج بيڪار
 ويڳاڻا ٿي وطن ۾ ، بيوس وڌيا بار
 ڌڪيو ڌارين ڌار ، وقتي وک وڌايو

سند نه کاڌي گذڻ ، پر گهڙي گهڙي غور
 بچڻ ويهاري پر ۾ ، تاتيا چريا چور
 ڏنگهي پنهنجي ڏيهه کي ، ڪيئي مارايا مور
 دورن مٿان دور، سياڻا ڪجهه ڪا سمجه ڪيو

لوسي ، لوٺڙيا ، واتڙيا ، وطن ڪن واپار
 دلاسا ڏيئي ڌارين کي ، غلامي ڪن غدار
 انڌا ، ٻوڙا ايوانن ۾ ، سند نه لهن سار
 پاڙي ، پاڙيا ، بيڪار ، لڄ نه رکن لوڪ جي

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

اندا، ٻوڙا ايوانن ۾، چپ سبيل چور
 درد نه رکن ديس جو، عملن ڍڳا ڍور
 لڙڪي پون لالچ ۾، رت چوسن چور
 منجها مارون مور، پر پنهنجن چراپڻ ۾

اندا، ٻوڙا ايوانن ۾، سنڌ نه لهن سار
 مفتياسدا مفادن لاءِ، هر هر مڃن هار
 اڪيلو ڇڏي عوام کي، وسيلن ڪن واپار
 ڪهڙا ان آڌار، جو واک وڪامي وڃن

اندا، ٻوڙا ايوانن ۾، آسرو رکڃ نه ان
 سوچ ۾ سوربهه ٿي، ڪاهي پوء تون ڪن
 ويڙهيچن جي ويڙهه ۾، هن ڪن ماريو هن
 ڌڌڪا ڌوڻا ڌن، ڌارين ڌڪاري وجهو

پيرن پنڀڙين زور، ڊڪي ڊڪي ڀڃ
 اڳ ڪڍي اڳيرو ٿي، پڪي گهڙي وڃ
 آهي تو وٽ اڄ، سوچ نه ڪڏهن سپان جي

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

پتن پاڙون پهنگا ، ڏجن ڪنهن داهون
 راهن رولي قوم ڪي ، وڪوڙيون واهون
 دعوت ڏيئي ڌارين ڪي، وڪوڙيون واهون
 ٻٽيون ديس ٻانهون، پڪارن ٿيون پيار لاءِ

*

ڪر ڪو واڪو وس.....فهم عباسي

حيدرآباد ۾ هڪ ماڻهو جڏهن ٻار ڪپائڻ لاءِ واک ڏنو

وڏو ڏيئي واک ، ٻچن هڻي ٻولي
جيرا جگر جلائيندي ، جهلي هن جهولي
پالي نه سگهيو پتڙا ، راهه نئين ڳولهي
نيائين نند ڏولي ، رتن ڳوڙها رت جا

ٻڌي ٻچن ٻولي ، جونءَ نه چري جڳ
ٺيڪيدارن ٺٺوليون ، دلاليون دڳ دڳ
ايوان سڀ انڌا ٿيا ، رت نه رهين رڳ
ٺاڪر سڀئي ٺڳ ، ماڻهن مت مري ويئي

اولاد ڪپائي اڳيان ، ماءُ به ٿي مجبور
جگر سڀ جدا ڪيا ، ڪيو جيون جهور
رت نه رهيس رڳن ۾ ، ڪهڙو ساري سور
نيون رياست نور ، لوڪ به لڄ مري ويئي

ڪر ڪو واکو وس.....فهميم عباسي

اولاد ڪيائي اڳيان ، ماءُ رنو رت
 سيائن سوچ سڄي ويئي ، ساهه نه رهين ست
 داروغا دلال ٿيا ، ڪت لڳي ڪت
 جيئن ڏاڇيون چاري جت، تيئن رياست روليورج ۾

سيائن سک مر رات ، ڏينهن به سوچن ڏک
 ڏنگهجي سدا ڏات ۾ ، ڪڙهن ڪڙهن بک
 سڀ وڃائي سک ، لوچن ۾ لڙهي ويا

سيائن سک مر رات ، سڀ پرايا سور
 لڇي لڇي لوچ ۾ ، نينهن وڏا ناسور
 اکين سدا اولڙا ، پل پل نوان پور
 دل جا هي دستور ، ڳاڙن ڳوڙها ڳالهه ۾

تان تان ڪر ٿي تيهرجيان ، روشن راتين رل
 واکا ڪري واريءَ ۾ ، ڪوهن هوڪون هل
 سنڀاري ساڻين ڪي ، ميڙي سڀ پومل
 جڏهن ڪهي اچن ڪل ، نندون ڪر پو ناز سان

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

دل وڪوڙيو ڌنڌ ، اڳيان اکين اوت
 محبت ميخون من ۾ ، چين لڳي چوت
 تن تڙپي تات ۾ ، محبوب نه ڏيئي موت
 گهايل سدا گهوت ، محبت جي ميدان ۾

رياست روليورج ۾ ، ڏينگو ڏيري ڏير
 ادارن اندوڪري ، فتنا ، فرق ۽ ڦير
 ڏاڻن تڙي تاتيا ، هجڙن واري هير
 واهيائن وارا وير ، شر ۾ شيطان سپ

رياست روليورج ۾ ، مزدرو موچي بک
 ننگن پيرن نمائو ، ڏاڏي ڏاڏيون ڏک
 سوڙا هر پير ۾ ، ساهه نه ڪڏهن سک
 مرڪ نه ڪڏهن مڪ ، مشرڪ ٿيو ماڻ ۾

رياست روليورج ۾ ، ڏهاڙي ڏهڪاءُ
 لڪ لڪوڻي لڪاءُ ، گونگا ٻوڙا گڏ ٿيا

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

رياست روليو رچ ۾ ، بهانن بحران
 بجلي پاڻي بند ٿيو ، حيوان ٿيا حيران
 خلق سدائين خوار ٿي ، پيت پرن بيمان
 ڏهاڙيءَ جنهن گذران ، سو ڏاڍو ڏکيو ڏيهه ۾

رياست روليو رچ ۾ ، ٺڳن ٺاهيا ٺاه
 والي وڪائو ٿيا ، چرپٽ راجن چاه
 دلالي ڪن ديس ۾ ، ويساه گهاتي ويساه
 ڪي مري بکن پاهه ، لنگهڻ ۾ لڙهي ويا

رياست روليو رچ ۾ ، عالم ٿيا ان ڄان
 وڪائو سدا واک تي ، بنجن چيئا پاڻ
 ڊگريون مان ڊوهه سان ، چٽ نه رکن ڄان
 اهڙا جن اهڃاڻ ، ساڙيو تن سماج کي

رياست روليو رچ ۾ ، ڪاپيءَ ڪلچر عام
 خريديا خيريت سان ، لوسي لوٽيا جام
 پوليس وارا پرچيءَ ۾ ، ڳولهن اندر انعام
 هڻي هنبوشون هام ، نسل نئين نابود ڪيو

ڪر ڪو واکو وس.....فهم عباسي

رياست روليورچ ۾ ، ڪنڊرٿيا اسڪول
ماسٽر لاءِ معمول ، ويزا ايگامو واڪ تي

ڪر ڪو واڪو وس.....فھيم عباسي